

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 4 mars justerades.

§ 2 Fastställande av dag för riksmötets start 2021/22

Kammaren biföll riksdagsstyrelsens förslag att riksmötet 2021/22 skulle inledas *tisdagen den 14 september*.

§ 3 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2020/21:590

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:590 Återinförda skatter
av Kjell Jansson (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 30 april 2021.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 23 mars 2021

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition

2020/21:160 till skatteutskottet

Prot. 2020/21:100
25 mars

EU-dokument
COM(2021) 85 till trafikutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 19 maj*.
COM(2021) 130 till socialutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 19 maj*.

Kultur för alla

§ 5 Kultur för alla

Kulturutskottets betänkande 2020/21:KrU4
Kultur för alla
föredrogs.

Anf. 1 CHRISTER NYLANDER (L):

Fru talman! Betänkandet från kulturutskottet heter *Kultur för alla*, och man har just nu en känsla av att det verkligen behövs mer kultur för alla. Det råder brist på kultur för alla under pandemin. Den har inneburit enorma omställningar och problem för hela kulturlivet och för oss enskilda människor som älskar att ta del av kultur.

I betänkandet hanterar vi en lång rad motioner där riksdagens ledamöter funderar över hur fler människor ska nås av kultur, och det är ett ur många aspekter viktigt betänkande.

I pandemins tid har vi blivit påmind om hur viktig och betydelsefull kulturen är i vår vardag. För kulturskaparna och aktörerna inom kulturbranschen har det blivit uppenbart att pandemin innebär ett stålbad och är en mycket tuff tid. Samtidigt hade det svenska kulturlivet redan innan pandemin haft stora utmaningar. Många områden inom kulturen har varit konstant och kroniskt underfinansierade. Tillgången till kultur har varit socialt snedfördelad. Föräldrarnas konsumtion av kultur påverkar också hur barnen tar del av kultur. Liberalerna menade redan innan pandemin att det fanns stora frågor som behövde få svar, och vi behöver nu ta ett nytt och bredare grepp om kulturpolitiken.

Det har nu gått över tio år sedan den senaste stora kulturutredningen genomfördes. Det var uppenbart före pandemin, och det är ännu tydligare nu, att det behövs en ny utredning som ska se över mål, medel, finansiering och mycket annat i kulturpolitiken.

Vi har sett hur digitaliseringen och de stora globala nätjättarna har förändrat förutsättningarna för stora delar av kulturlivet. Vi har sett hur det sociala arvet fortfarande sätter djupa spår i hur barn tar del av kultur. Vi ser behovet av att främja läsning och fördjupning och öka nyfikenheten för det andra. Och det finns många andra behov som kulturen kan bidra till i samhället och för individen. Vi behöver fundera mer över hur berättelsens makt både kan ge styrka och missbrukas i en tid där många vill styra, splittra och söndra. För detta behövs en bredare översyn av kulturpolitikens mål, medel och finansiering, det vill säga en rejäl förnyelse av kulturpolitiken. Liberalerna har därför landat i att regeringen bör tillsätta en ny bred kulturutredning.

En av de avgörande kulturpolitiska frågorna de närmaste åren i Sverige och i övriga världen handlar om hur vi garanterar konstnärlig frihet. Vi ser

hur den konstnärliga friheten utmanas runt om i världen. I fler och fler länder ser vi exempel på hur politiker och andra krafter försöker begränsa konstnärers frihet, och vi ser det tyvärr också i Sverige. Det behövs flera åtgärder för att stärka konstnärers frihet. En del handlar om politik, om juridik, om säkerhet och trygghet, och en del handlar också om hur det ekonomiska stödet utformas.

Den ekonomiska friheten behöver också öka. Offentlig finansiering måste ske på ett sätt som garanterar kulturlivets oberoende. Det är till exempel bättre med breda och långsiktiga stöd än korta och riktade, och det är bättre med långa stipendier på 5–10 år till konstnärer än korta och riktade sådana.

Vi behöver också en social trygghet för frilansande kulturskapare. Vi har sett hur just denna grupp drabbats särskilt hårt i pandemin, men vi visste redan tidigare att de har svårigheter. Vi har också vetat att det allmänna sociala systemet inte har varit anpassat för detta. Jag välkomnar att regeringen har lagt fram en skrivelse om konstnärers villkor, men det behövs också konkreta åtgärder.

Fru talman! För att öka friheten behövs också en mångfald av finansieringsmöjligheter. Det offentliga stödet ska fortsätta att vara ambitiöst, så som det är redan nu, men vi måste också fundera över hur vi kan få fler finansärer som vill, kan och har goda förutsättningar att bidra. Det är en stor frihet i att inte vara beroende av en enda finansär. Om någon säger att detta inte är ett projekt denna vill stötta av det ena eller det andra skälet kan man gå till en annan, eller till tio andra, som har förutsättningar att ge hjälp.

Detta är varför det är så viktigt med en mångfald i finansieringen. Det ska finnas ett statligt stöd, ett kommunalt stöd, ett regionalt stöd och privata möjligheter i form av enskilda individer, stiftelser, fonder och andra som kan hjälpa till. Avdragsmöjligheter, bidragsmöjligheter eller goda förutsättningar för stiftelser som kan bredda finansiering av kulturen är en viktig frihetsform. Det behövs ett strategiskt tänkande i fråga om finansiering av kultur på lång sikt, och därför bör den frågan ingå i den kulturutredning som jag har pratat om tidigare.

Fru talman! Att vi liberaler engagerar oss så starkt för kulturpolitik och kultur beror på att de är en så central del av vår ideologi. Jag brukar säga att kulturen är en viktig del av samhällets intellektuella infrastruktur. I kulturens olika uttrycksformer får människor möjlighet att förstå sig själva, ifrågasätta sig själva, ifrågasätta andra, ifrågasätta samhället och även påverka samhället. Vi liberaler värnar kulturens betydelse för att varje individ ska kunna utforska sig själv och förverkliga sin personlighet.

Tanken att se människan för vad hon är och även för vad hon kan bli är en central del i liberalismen. För att kunna göra den resan måste man möta det annorlunda, ha en chans att bilda sig, få spegla sig i andra och lära sig av andra. Kulturen innebär inspiration, kreativitet och en utmaning för tanken, vilket gör att människor kan växa som individer. Allt detta behöver vi mer av, inte mindre.

Det är därför så viktigt att dra rätt slutsatser av pandemin. Jag tror att vi kommer att få se en del ekonomiska utmaningar efter pandemin för kulturen och en del nya tankar och idéer. Så länge pandemin varar måste vi fortsätta med de akuta insatserna, men vi måste också erkänna att mycket av det som har gjorts har haft sina brister, vilka måste åtgärdas framöver.

Vi måste se att utmaningen har varit stor och hård, och mycket riskerar att gå förlorat om vi inte hanterar utmaningen rätt. Även om vi skulle hantera allt rätt skulle vi ändå få se att mycket har gått förlorat.

Fru talman! Det behövs en kreativ nystart av Sverige. Mycket handlar om att ge kulturen och kulturskaparna riktigt goda villkor.

Jag yrkar bifall till reservation 4 från Liberalerna.

Anf. 2 VIKTOR WÄRNICK (M):

Fru talman! Kultursektorn är satt under stor press i pandemin. Begränsningar som har genomförts för att minska smittspridningen har inneburit att en stor del av svenskt kulturliv har fått ställa in eller kraftigt minska sin verksamhets omfattning. Många delar av branschen har trasats sönder eller riskerar att trasas sönder.

När vi nu är mitt i den tredje vågen av denna förfärliga sjukdoms härjningar påminns vi än starkare om hur viktigt och fullständigt essentiellt det är att få träffa i verkliga livet och hur mycket vi alla, så här ett år in i denna märkliga tid, saknar att få ta del av kultur av allehanda slag. Konserter, föreställningar, festivaler, utställningar, biobesök – det har sagts många gånger under de gångna månaderna, men som vi längtar till dylika aktiviteter!

Därför är det glädjande att riksdagen i går på Moderaternas initiativ fattade beslut om garantistöd på 3 ½ miljard kronor till kultur- och idrottsarrangemang, som ska möjliggöra för arrangörer att trots dessa osäkra tider planera och förbereda sin verksamhet i trygg förvisning om att staten täcker en stor del av kostnaderna – närmare bestämt 70 procent – om arrangementet på grund av pandemin måste ställas in. Det är ett viktigt och hoppfullt besked för en näring som behöver politikens uppbackning för att överleva pandemin.

Fru talman! Vaccinet är ljuset i tunneln, men det går för långsamt. En saktfärdigt reaktiv regering måste göra mer.

Den pågående utredningen om en återstart av kulturen, vars slutsatser regeringen från början planerade att presentera först i mitten av sommaren, har nu fått förlängd tid till den 30 september – mer än ett halvår bort. Det är oceaner av plågsam tid för en bransch som står och stampar och som behöver planeringsförutsättningar och hoppfullhet. Det duger helt enkelt inte.

Fru talman! Vi måste dock redan nu förmå att förbereda oss för tiden efter pandemin. Vi moderater har förslagen för detta i betänkandet vi har att debattera och behandla här i dag.

Sverige behöver en ny och uppdaterad kulturpolitik, en politik för 2020-talet. Propositionen *Tid för kultur* från år 2009 antogs för över ett decennium sedan. Därför behövs en ny kulturutredning.

För oss moderater är det självklart att armlängds avstånd ska råda mellan kulturens utövare och politiken. Det är en grundläggande del att konsten ska vara fri. Den ska fredas från politisk klåfingrighet, och därför måste principen om armlängds avstånd också vara en realitet. Staten ska inte gå in och villkora – det vill säga styra – konsten och de fria institutionerna, hur vällovliga dess ambitioner än är. Dessa tendenser måste stävjas.

Kulturområdet är annorlunda jämfört med andra politikområden. Det kännetecknas av särskilda förutsättningar i form av många små myndigheter och en mångfald av verksamhetsformer. Förutom myndigheter finns

det ekonomiska föreningar, ideella föreningar, stiftelser och statligt ägda bolag. Dessutom är kulturområdet starkt autonomt för att på så vis värna demokratins grundläggande principer, som vilar på yttrandefrihetens grund.

Svensk kulturpolitik handlar om att genom armlängdsprincipen skapa så goda förutsättningar för konstnärligt skapande som möjligt. Konstens innehåll och kvalitet, däremot, ska överlämnas till professionen.

Denna grundläggande princip vill vi moderater förstärka. Vi vill också utveckla ett tvärsektorielt förhållningssätt till kulturpolitiken och i ett första steg göra en översyn av myndighetsstrukturerna inom kultursektorn för ökad effektivitet. En framtida kulturpolitik behöver också omfatta digitaliseringen och dess möjligheter.

Fru talman! Kultur finns och finansieras i offentlig, privat och ideell sektor. En modern kulturpolitik inkluderar alla dessa och arbetar för att de ska kunna utvecklas enskilt och tillsammans. Men Sverige behöver förnya och bredda synen på kulturens finansiering för att möjliggöra en större mångfald av finansiärer inom kulturområdet.

Fler vill och kan vara med och förse morgondagens kultur och kulturskapare med kapital, men tyvärr har vi inte byggt våra svenska system och skatteregler för detta.

I många andra länder finns intressanta avdragsmodeller i skattelagstiftningen. Enligt exempelvis dansk skattelagstiftning kan fysiska personer eller organisationer göra avdrag från den skattepliktiga inkomsten för löpande gåvor till bland annat föreningar, stiftelser och trossamfund. Dessutom får avdrag från den skattepliktiga inkomsten göras specifikt för gåvor till kulturinstitutioner. Viktiga förbehåll finns dock, till exempel att gåvan inte får vara förbunden med löfte om någon motprestation.

Det finns alltså intressanta och framgångsrika metoder och modeller i våra grannländer för ökad kulturfinansiering. Här har Sverige en hel del att lära och inspireras av.

Vi moderater vill understryka vikten av fria resurser och pluralism i finansieringen av kulturen. Kulturpolitiken får inte reduceras till en tävlan om att dela ut offentliga bidrag, och därför måste perspektiven breddas.

Fru talman! Att tillgängliggöra kultur är för oss moderater en viktig del av vårt övergripande arbete mot det växande utanförskapet i samhället.

En stor del av vårt fokus ligger på barns och ungdomars rätt till kultur. En ny kulturpolitik måste ha som huvudfokus att nå barn och unga från grupper som i lägre grad tar del av olika kulturyttringar. Det är ofta i unga år som människors intresse för kultur och konstnärligt skapande bäst kan tillvaratas och stimuleras. Vi moderater vill möjliggöra fler bildnings- och klassresor för våra barn och unga.

Fru talman! Kulturutskottets betänkande nummer 4 är väldigt brett och rymmer många frågor och förslag. Vi moderater har också motionsyrkanden om att utveckla kultursamverkansmodellen, en alliansreform som behöver vårdas och reformeras för framtiden.

Vi lyfter fram vikten av konsten i det offentliga rummet genom arkitektur och bostadsbyggande, där vi måste lära av rivningsvägen under 1900-talets andra hälft så att vi inte i effektivitetens och funktionalitetens namn gör om dylika misstag.

Vi lyfter upp den viktiga frågan om samisk kultur, där vi anser att en utredning av förslaget om att inrätta ytterligare två samiska språkcentrum

bör genomföras men också att det bör genomföras en översyn av hur ansvaret för den samiska kulturen kan koncentreras till Sametinget.

Det finns också ett antal yrkanden av oss moderater som i detta betänkande behandlas förenklat, som det kallas, men som förtjänar att nämnas.

Vi anser att det behövs en parlamentarisk utredning om filmpolitiken. Vi anser också att det är hög tid att regeringen återkommer med förslag på hur man kan stärka villkoren för att spela in film i Sverige, exempelvis genom ett produktionsincitament i form av ett slags rotavdrag för filmbranschen.

Jag ställer mig bakom samtliga moderata reservationer och vårt särskilda yttrande i betänkandet, men av tidsbesparande skäl yrkar jag bifall endast till reservation nummer 1.

Fru talman! Kulturnäringsen är satt under stor press. Regeringen behöver agera här och nu för att Sverige inte ska komma ur pandemin fattigare än innan med en kulturbransch och ett ekosystem som skadats mer än vad som kan återställas.

Med anledning av detta vill jag i denna kammare åter påminna om det Churchill så klokt sa till alla dem som kritiserade att han mitt under brinnande världskrig ville värna just kulturen: Vad skulle vi annars ha att strida för?

Anf. 3 ARON EMILSSON (SD):

Fru talman! Det är en palett av kulturpolitiska frågor i det aktuella betänkandet vi debatterar i dag – allt från kulturpolitikens inriktning, effekter av coronaviruset och kultursamverkansmodellen till gestaltning av den gemensamma miljön, språkfrågor och tillgänglighet till kulturlivet.

Motionsyrkandena är 80 till antalet, och många har Sverigedemokraterna som avsändare. Från vår sida har vi två reservationer och två särskilda yttranden i betänkandet, och dem vill jag göra några särskilda nedslag i.

Inledningsvis vill jag också yrka bifall till vår reservation 14 under rubriken Konst i det offentliga rummet.

Kultur för alla – så rubriceras det här betänkandet. Vad är det vi alla svenskar har gemensamt? Jo, språket. Det är vår dagliga kulturella kommunikation, nyckeln till integration och fonden för sången, scenkonsten och berättandet. Lika viktigt som det är för vår fysiska förmåga att växa som människor att vi lär oss att gå som barn, lika viktig är språkutvecklingen för vår kulturella förståelse, vårt kollektiva minne och vår intellektuella rörelse framåt i mötet med andra. Svenskan är på något sätt alfa och omega för svensk kultur och gemenskap.

Språkfrågorna är av stor betydelse, och vi driver en palett av språkpolitiska förslag. I det här betänkandet sorterar flera av dem under förenklad beredning, men jag vill ändå poängtera att det är angeläget att förslagen blir till verklighet och praxis. Det skulle tydliggöra svenska språkets status och dess vikt på den politiska dagordningen men också innebära att till exempel punktskriftens ställning stärks i svensk lagstiftning. Vår samlade språkpolitik skulle även stärka förutsättningarna för god kommunikation och språkets kulturella värden i samhället.

Fru talman! Jag ser med oro på regeringens alltmer frekventa och hätska tonfall mot oppositionen och hur reformförslag som ligger i tiden och är behovsprövade målas upp med yviga penseldrag som hot mot det

fria kulturlivet och demokratin. Det är som vi alla förstår slag i luften. Oppositionspolitik är själva definitionen av demokrati.

Det är emellertid så att vad modern och genomtänkt socialkonservatism på kulturområdet liksom på andra områden hotar är status quo och socialdemokratisk kulturpolitik sedan 1970-talets funktionalistiska ingenjörskonst.

Vi måste våga tänka nytt och skapa förutsättningar för en mer diversifierad och osårbar finansiering av kulturlivet och ett fritt kulturliv utan normgivande identitetspolitik eller, för den delen, byråkratiska överrockar från offentligt håll, som vi ser i dag. Frihet under ansvar är en viktig devis.

Sverigedemokraterna ser till exempel den vänsterpolitiserade detaljstyrningen av filmpolitiken som oroväckande och delar de invändningar som en del aktörer inom filmbranschen har framfört mot densamma. Den konstnärliga friheten och svensk films möjlighet att nå framgång även kommersiellt hämmas av delar av rådande mål och tillämpningar. Riksdagen behöver se över hur den kannstöpta detaljstyrningen vid stödgivningen kan minska. För att nå dit är vi beredda att reformera de filmpolitiska målen och andra delar som i dag är styrande på politikområdet, om så behövs.

Från vår sida är vi också ensamma om att budgetera för produktionsrabatter. Att främja friare stimulanser tror vi gagnar filmsektorn bättre än den grad av subventionstyngd vi ser i dag. Vi hoppas att fler partier följer efter.

Fru talman! Från det som gestaltas på skärm eller duk till det som utspelar sig framför våra egna ögon i vår fysiska omgivning. Sverigedemokraterna lägger stort värde i att beslutsfattare, byggherrar och bostadsbolag är hänsynsfulla mot stadsbild och kulturmiljö, där äldre tiders byggande lagt årsring för årsring och format vår relation till vår historia.

Det är viktigt att utreda vilka direktiv som vore lämpliga att införa för att enprocentsregeln för konstnärlig gestaltning ska kunna tillämpas bättre i praktiken. Den får inte bli en regel som alltför ofta sätts på undantag, som i dag, men inte heller en tvingande regel, som kommuner och regioner har svårt att förhålla sig till. Som riktlinje kan regeln dock komma mer till sin rätt, menar vi. Vi vill utreda vilka direktiv som kan göra att enprocentsregeln för våra offentliga miljöer kan leda till ökad estetisk hållbarhet – hur den kan bidra till att offentliga miljöer över tid upplevs som vackra och tilltalande av allmänheten. Poängen med regeln skulle på så sätt kunna bli tydligare.

Vi föreslår att det i utredningen också ska ingå ett uppdrag gällande hur exploitörer och byggherrar på den kommersiella sidan kan stimuleras att ta större kulturmiljöhänsyn och åläggas ett ökat ansvar för detta. Vi menar att det finns fog för att se över möjligheterna att utveckla enprocentsregeln med ett slags kulturmiljöklausul, där såväl offentliga som kommersiella aktörer omgärdas av ett tydligare riktmärke för kulturhistorisk hänsyn. Att enprocentsregeln kan utvecklas och tillämpas i praktiken är angeläget.

Fru talman! Något om kulturlivets dagsform och den nationella kulturpolitikens riktning och kompassnål. Vi kan inte undgå att beröra pandemins slag mot kulturlivet och de delar vi debatterar också i detta betänkande, även om det är en fråga som dagligen står högt på vår agenda i kulturutskottet.

Det är bara att beklaga att Återstartsutredningen blev förlängd, men det är viktigt att den kommer på plats. Är det någon lärdom vi bör dra av den här pandemin är det att vissa av de kulturuttryck vi i dag debatterar, men även andra, är sårbara. Framtidens kulturpolitik kräver en bred kulturutredning och fler finansieringsmodeller än dagens, men det är också en fråga dels om beredskap och uthållighet, dels om frihet.

(FÖRSTE VICE TALMANNEN: Jag måste be om ett förtydligande när det gäller reservationen. Ledamoten sa reservation 14, som alltså handlar om språkcentrum och resursbibliotek för meänkieli.)

Förlåt, då var det fel reservation. Det ska vara reservation 13.

Anf. 4 PER LODENIUS (C):

Fru talman! Jag vill inleda med att jag står bakom samtliga Centerpartiets reservationer i detta betänkande men här väljer att endast yrka bifall till reservation 8. Det var tråkigt att Sverigedemokraterna inte ville yrka bifall till vår reservation 14, men det får vi ta den här gången. Jag vill också uppmärksamma det särskilda yttrandet angående motionsyrkanden som bereds förenklat.

Fru talman! Coronapandemin har fått stora effekter på kulturlivet, effekter som riskerar att få långvariga konsekvenser. Situationen har blivit väldigt svår för många av dem som arbetar inom kultursektorn. Detta påverkar självklart också i högsta grad alla oss människor som under denna tid går miste om alla dessa kulturupplevelser.

Kulturen har fått ta del av flera stödpaket sedan förra våren, och fler är på väg. Dessa stöd är jättenödvändiga för att kulturen och dess verksamheter ska kunna överleva, samtidigt som vi behöver ge bättre förutsättningar för ett brett och tillgängligt kulturliv i hela landet. Det behöver därför göras en bred översyn av de effekter coronapandemin har fått och också i fortsättningen får och också av vilka ytterligare åtgärder som kan behövas för att vi ska kunna säkra ett starkt kulturliv i hela landet även framöver.

När kulturlivet åter öppnar under mer normala former efter denna pandemi måste tillgängligheten för alla vara i fokus. Fler vägar behöver öppnas för dem som inte har haft möjligheten att ta del av olika former av kultur och fått chansen att hitta något som kan berika just dem. Detta gäller inte minst barn och unga.

Det engagemang som frodas i kulturliv, civilsamhälle och debatt är nämligen ett kitt som fogar samman samhället. Därför är det självklart för Centerpartiet att alla, oavsett bostadsort, bakgrund, funktionsnedsättning eller livssituation, ska ha möjligheter att delta i ett kulturliv som rymmer både professionellt burens kultur och amatörers skapande – kultur som stärker självförtroende och gör att fler tar till vara yttrandefriheten, vilket i sin tur stärker delaktigheten och demokratin i vårt samhälle.

Men då måste också de nationella kulturinstitutionerna sprida sin verksamhet än mer och göra den tillgänglig i hela landet. Detta kan såklart göras på många olika sätt. Vi har också fått se exempelvis digitala lösningar utvecklas, inte minst nu under pandemin.

Men även andra sätt att sprida de statliga institutionernas verksamhet än enbart digitala behöver stärkas. Ett sätt kan vara att låta ett antal framträdande regionala scener, som exempelvis Dalhalla, få status som natio-

nella scener. Då skulle exempelvis Kungliga Operan kunna ha Dalhalla som sin scen under en tid varje år. Ett sådant arrangemang skulle inte bara skapa mer tillgänglighet utan också bidra till ett ökat intresse för Kungliga Operans verksamhet och locka nya besökare, både inom landet och internationellt.

Fru talman! Stort engagemang och stor kreativitet har visats för att nå ut med kulturen trots de svåra förutsättningarna under pandemin. Detta sker för att vi människor behöver kulturella upplevelser och för att den som arbetar med kultur, den som skapar, behöver få utlopp för sin kreativitet och sitt skapande. Kulturen har sitt egenvärde men bidrar också till mycket mer, som bland annat kreativitet.

Ökat samspel i kulturfrågor mellan politik, näringsliv och engagerade eldsjälur skapar också ökade förutsättningar för jobb liksom för lokal och regional utveckling, attraktivitet och turism, kunskapsutveckling och nya exportframgångar. Det här anser vi i Centerpartiet bör tas till vara när samhället behöver komma tillbaka brett efter pandemin.

Kultur med både spets och bredd är betydelsefullt för attraktiva miljöer. Det är gynnsamt för att attrahera företagsetableringar och vid rekrytering av arbetskraft och främjande av besöksnäringen. Besökare som kommer till en ort för att besöka ett kulturarrangemang tar också del av matkulturen, bor på hotell och tar del av annat som orten har att erbjuda.

Vi kan konstatera att det är av stor betydelse att främja ett brett kulturliv, där nya, digitala kulturella uttryck och mångkultur verkar sida vid sida med traditionella kulturformer och där kulturella och kreativa näringar har goda förutsättningar att utvecklas och växa.

För att lyfta kulturlivet i hela landet vill Centerpartiet också stärka och utveckla kultursamverkansmodellen. Vi vill se över modellen och bland annat ge regionerna mer utrymme och i samverkan med den nationella nivån ta fram en nationell kulturplan, där regionernas egna förutsättningar, mål och styrkor får ta en större plats.

Ytterligare ett sätt att skapa såväl nationellt som internationellt intresse för vårt kulturliv är att inrätta ett system för ett nationellt kulturhuvudstadsår, där en svensk stad eller kommun förslagsvis vartannat år får statusen som nationell kulturhuvudstad och för ett år får kulturspotlighten riktad mot sig. Då kan också mindre städer och kommuner få uppmärksamhet och en chans att visa upp och särskilt utveckla sitt kulturliv i samverkan med nationella och regionala aktörer.

Fru talman! Från Centerpartiet vill vi lyfta fram att ett led i att stärka den tornedalska minoritetens ställning och stödja de meänkielitalande skulle vara att inrätta ett meänkielicentrum i Övertorneå. Att ett språkcentrum lokaliserar till det område där minoritetsspråket används är i det här fallet en given utgångspunkt. Övertorneå ligger centralt i Tornedalen, som är traditionellt språkområde för meänkieli, även om många meänkielitalande i dag bor i olika delar av Sverige.

Jag skulle kunna räkna upp många exempel som visar att det redan i dag finns en väl utbyggd infrastruktur och en kritisk massa – en jordmån – i Övertorneå som gör orten naturlig och självklar för en lokalisering av ett språkcentrum för meänkieli, men jag lämnar detta ämne just nu. Jag vill bara framhålla behovet av ett meänkielicentrum och att det bör förläggas just i Övertorneå.

Fru talman! De nationella minoriteternas egenmakt, de verktyg och förutsättningar man ges att forma sin egen framtid, har sedan minoritetspolitiken introducerades varit ett avgörande fundament som minoritetspolitiken har vilat på. Men det är viktigt att detta också tar sig uttryck i det konkreta genomförandet av minoritetspolitiken.

Här vill jag lyfta fram civilsamhällets betydelse för att vårda, värna och utveckla de nationella minoriteterna och de nationella minoritetsspråken. Hade det inte varit för vissa ideella organisationers insatser, till exempel Svenska Tornedalingars Riksförbunds arbete med meänkieli, är det frågan om vissa av de nationella minoritetsspråken ens skulle ha överlevt. Vidare kan frågan ställas om revitaliseringsarbetet skulle ha kommit igång i tid och haft den kraft det har utan dessa organisationer.

Därför, fru talman, är det också viktigt att de idéburna organisationerna har både ekonomiska och praktiska förutsättningar för att bedriva en bra verksamhet för att minoritetspolitiken också ska kunna genomföras i praktiken.

Anf. 5 VASILIKI TSOUPLAKI (V):

Fru talman! I dagens betänkande har Vänsterpartiet tre motioner. Jag vill yrka bifall till vår reservation 11.

Det kan inte vara acceptabelt att det 2021 fortfarande många gånger är svårt att leva ett vanligt fungerande liv i Sverige, med arbete eller studier, familj och fritid när man har en funktionsnedsättning. Rätten till delaktighet inom både kultur och idrott för personer med funktionsnedsättning regleras bland annat i artikel 30 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Den innebär att människor med funktionsnedsättning ska kunna vara fullt delaktiga, inte bara som besökare och åskådare utan även som utövare av kultur och idrott.

Myndigheten för delaktighet har gjort en kartläggning av möjligheterna att ha en aktiv fritid, och den visar att många personer med funktionsnedsättning vill göra fler aktiviteter på sin fritid än de kan eller har möjlighet till. Anledningen till att de avstår är till exempel bristande tillgänglighet i samhället men också många gånger avsaknad av information om tillgänglighet. Det kan också handla om en svag privatekonomi eller otillgängliga transporter. Många gånger saknas också det stöd man behöver inför och i samband med aktiviteter.

Myndigheten pekar på att små förändringar och större medvetenhet om dessa hinder skulle kunna göra att fler skulle kunna ta del av det generella utbud av aktiviteter som redan finns. För att säkerställa tillgängligheten för alla behövs också ibland aktiviteter som är särskilt riktade till personer med funktionsnedsättning.

Fru talman! Självklart är denna grupp inte helt homogen. Det finns förstås variationer och stora skillnader när det gäller hur mycket anpassning man behöver, vilken ekonomi man har och så vidare. Precis som i befolkningen i stort har kvinnor med funktionsnedsättning en sämre ekonomi än män.

Kartläggningen visar också tydligt att personer med en neuropsykiatrisk nedsättning är mindre aktiva än andra, och det kan bero på att det knappt finns något utbud av aktiviteter som särskilt riktar sig till den målgruppen. Vi vet också att utbudet av kultur- och fritidsaktiviteter skiljer

sig stort beroende på var i landet man bor. Det är en försvårande omständighet med de långa avstånden.

Fru talman! Ansvaret för ett tillgängligt kulturliv ligger på flera nivåer. Samarbetet mellan beslutsfattare på statlig, regional och kommunal nivå behövs, och samverkan mellan fastighetsägare, byggherrar och konst- och kulturlivets aktörer måste öka. För att öka kunskapen om vilka hinder som finns för en person med funktionsnedsättning att ta del av kultur måste självklart även representanter från funktionshindersrörelsen vara delaktiga i arbetet.

Vi i Vänsterpartiet anser att det också behövs insatser som ligger utanför kulturutskottets område, till exempel förstärkt rätt till personlig assistans och färdtjänst. Vi föreslår också att staten ska ta ett större grepp och göra en översyn av tillgängligheten inom kulturen.

Det saknas fortfarande ofta kunskap på lokal nivå och en medvetenhet om vad som behöver göras. Ibland saknas även incitamenten. Det är ju sällan av illvilja, men det är lätt att glömma om det inte finns särskilda checklistor, fastslagna rutiner eller inflytande från experterna, det vill säga de personer med funktionsnedsättning som i slutändan ska delta.

För att bredda utbudet av tillgänglig kultur och tillgängliga arrangemang menar vi att det ska finnas krav på att detta perspektiv ska vara med när man får offentlig finansiering. Det kan behövas justeringar i bidragen för att det ska bli möjligt, men vi menar att det är en större kostnad för den enskilde och för samhället om inte alla människor har möjlighet att ta del av kultur.

Fru talman! Jag vill också kort beröra ett förslag från oss som bereds förenklat, nämligen att genomföra en större kartläggning av musiklivets förutsättningar och utreda skillnader mellan stöd för olika genrer och låta den ligga till grund för framtida förbättringar inom svenskt musikliv. Jag tror att mina kollegor i utskottet känner igen detta. Detta är nämligen något som alla partier i de två senaste valrörelserna har lovat att ställa sig bakom. Jag vill bara uppmärksamma åhörarna på att det inte heller i år blir av.

Man hade chansen att leva upp till vallöftet. Nu efter ett år med pandemin finns det ännu tydligare motiv för en sådan här kartläggning. Det uppdrag regeringen har gett om en mer generell översyn av kulturens villkor för uppstart är jättebra, men den kommer inte att kunna gå på djupet inom enskilda konstarter på det sätt som jag tror behövs. Senast igår samlades alla vi kulturpolitiska talespersoner för att tala om konstmusiken, krisen för blåsinstrumenten och orkestrar som inte har möjlighet att rekrytera. Här behöver det göras något snart om vi inte ska få en större kris.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag också berätta om ett spännande förslag från Vänsterpartiet som finns i dagens betänkande. Det rör en utredning om att ta vara på det spännande svenska kulturarv som finns på Svalbard. Det är förknippat med svenska expeditioner dit på 1800-talet. Det finns ett skyddat kulturminne i form av Svenskhuset där, och vi föreslår att man ska titta närmare på om Sverige i samarbete med andra länder verksamma på Svalbard skulle kunna skapa ett kulturcentrum där.

Anf. 6 ROLAND UTBULT (KD):

Fru talman! Nu har jag suttit en stund och lyssnat. Om man lyssnar riktigt noga hör man partiernas kulturpolitik ganska tydligt, och jag menar att kulturpolitiken egentligen är partiernas själ. Det har varit väldigt in-

tressant hittills att lyssna, och det kommer ett par talare till efter att jag har framfört mina tankar.

Låt mig ge några exempel från verklighetens folk. Här är ett citat från en musiker: ”Året som arbetande musiker har varit en mardröm på flera sätt. Två exempel: jag hade ett kontrakt med Blåsarsymfonikerna som blev avbrutet fyra månader tidigare. En stor julturné med 30 konserter som också ställdes in. Osäkerheten är ju alltid en faktor i min bransch, men under pandemins första skede så skalades det mesta ner med 500-regeln, 300-regeln 50 och nu 8 där det är omöjligt att utöva någon form av live-musik.

Först var det mest en chock för mig som mer har övergått till dagar med en strimma av hopp men också dagar med stor uppgivenhet och förtvivlan. Man undrar om man kan leva på musiken i framtiden? Stöden ifrån staten har varit bra, men med alldeles för långsamt beslutsfattande. Vad det gäller att hålla ut så har jag kunnat göra det, helt enkelt för att jag fortfarande brinner så mycket för själva musiken. Älskar att försöka bli bättre och utvecklas.”

En annan kulturarbetare från verklighetens folk, som äger en ljudfirma och som brukar resa runt i Sverige och serva när det gäller ljud på riktigt stora event, ringer mig under senhösten och berättar att han inte fakturerat något sedan mitten av mars. Det är ett sjunkande skepp med trasiga segel.

Några kulturarbetare som äger en firma och som sköter logistik i samband med större konserter runt om i landet beskriver det så här:

”Tidigare blomstrande företag blöder och dör. Även företagare med upparbetat kapital går efter nio månader på knä i en industri som normalt omsätter miljarder. De tvingas ta lån för skatt, hus och hem för överlevnad.

Resultatet blir att vår kompetens, som tidigare klassats som en av de bästa i världen, går förlorad i uppsägningar och konkurser. Föryngringen avstannar och industrin monteras ned bit för bit.

Extremt många företag sökte stöd, i panik, då pandemins restriktioner hotade att radera livsverk. Otydligheten kring vad som kan eller får sökas är anmärkningsvärd. Särskilt då liknande stöd aldrig sökts av oss förut. Stöd, som tyvärr inte täcker upp mot överlevnad. Här finns en stor orättvisa. Snedvridna stöd går förlorade för de med reella behov.

Vi levde vår dröm, vi gjorde rätt för oss. Vi förväntar oss respekt och någon som med korrekt information är villig att stå på vår sida – på riktigt!”

Fru talman! Detta var bara några exempel. Hela Kultursverige blöder. Det är allt från ideella museer till studenter på Musikhögskolan som ser med oro på framtiden. Det är en befarad kompetensflykt från Kultursverige. Personer med begåvningar som kan konkurrera internationellt söker sig annan sysselsättning.

Låt mig beskriva de krisstöd som kommit från regeringen och hur vi från Kristdemokraterna reagerat.

Under hela våren och sommaren 2020 drev vi på regeringen för att få på plats ett omsättningsstöd även för enmansföretagare och holdingbolag. Det är viktigt inte minst för verksamma inom kultursektorn, som ofta bedriver sin verksamhet i den formen. I den ändringsbudget som presenterades i september hade regeringen hörsammat detta. Det innebar 3 ½ miljard kronor för 2020 och 1 ½ miljard för 2021.

Vi har under hela pandemiåret gjort allt vi kunnat för att förmå regeringen att agera när det gäller kulturskaparnas villkor. Vi stöder också förslaget om extra stöd till kultursektorn på grund av intäktsbortfall under pandemin.

I Kristdemokraternas motion från februari i år med anledning av den extra ändringsbudgeten för 2021 välkomnar vi att företagsstöden till enskilda näringsidkare och holdingbolag stärks. Men vi ser med oro på att en del stöd är kortlivade. Det skapar osäkerhet hos berörda om huruvida stöd ligger kvar fram till sommaren eller inte.

Fru talman! I veckan var vi kulturpolitiska talespersoner på Kungliga Musikhögskolan här i Stockholm. Vi befann oss i en sal där det normalt finns plats för cirka 250 personer. Restriktionen säger 8 personer. I domkyrkan i Uppsala gäller också 8 personer. Kyrkan rymmer 2 200 besökare – det finns 900 sittplatser. Ärkebiskopen säger att med 10 kvadratmeters yta per person skulle det kunna vara 273 personer där, men det får alltså bara samlas 8 personer. Samtidigt väller det in folk i varuhus och gallerior.

Jag läste en debattartikel av biskop Fredrik Modéus i DN häromdagen. Han skriver: ”I sitt remissvar till regeringen den 26 februari beskriver Folkhälsomyndigheten sammankomster där deltagarna sitter ned som sammankomster med en mindre risk för smittspridning i jämförelse med sammankomster där deltagarna står upp eller är i rörelse. Ändå väljer myndigheten att föreslå större lättnader för museer, där människor rör sig runt i rummet, än för allmänna sammankomster där människor sitter på sin plats, till exempel i en stor kyrka. Varför är det så? Varför är det farligare att fira gudstjänst än att besöka ett museum?”

Regeringen tillsatte i december 2020 en utredning om återstart för kulturen. Det gäller återhämtning och utveckling efter coronapandemin. Utredningen, som har ett tydligt framtidsfokus, ska bland annat analysera kultursektorns förutsättningar för återhämtning. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni i år.

Jag kan lova att vi från Kristdemokraternas sida kommer att följa utvecklingen. Vi vill bland annat inför sommaren se en garanti från staten när det gäller kulturella event, motionslopp, barnläger och den typen av arrangemang som ordnas coronasäkert. Det ska finnas en garanti i ryggen.

Fru talman! Jag ställer mig bakom Kristdemokraternas reservation nummer 9, och jag står givetvis bakom vårt särskilda yttrande om klassikerlista.

Anf. 7 LAWEN REDAR (S):

Fru talman! Den statliga kulturpolitiken stod redan innan coronapandemin inför stora utmaningar.

Det nationella målet, att alla ska ha möjlighet att ta del av en mångfald av konst och kultur och av ett kulturutbud som upplevs som relevant och att möjligheterna inte ska begränsas av ens ekonomiska och sociala bakgrund eller av var i landet man bor, uppnås inte. Myndigheten för kulturanalys har i snart ett decennium pekat på hur kulturvanor och tillgänglighet skiljer sig åt beroende på socioekonomiska, geografiska och demografiska faktorer.

Det finns, fru talman, skäl till att det ser ut så här.

Jag tänkte börja med villkoren för konst- och kulturarbetarna i vårt land. Innan coronapandemin präglades kulturarbetsmarknaden av tidsbe-

gränsade och osäkra anställningar. Det är alltså vanligt att kulturarbetare kombinerar projektanställningar, verksamhet i eget företag och perioder då de försörjer sig på stipendier, som inte räknas som inkomst i trygghetssystemen.

Konst- och kulturskapare har under flera decennier gått från att vara anställda på institutioner, alltså teatrar eller konserthus, till att driva enskilda firmor eller aktiebolag. Många gånger råder det faktiskt en ofrivillighet i detta.

Enligt Kulturrådet har 240 professionellt verksamma skådespelare inom teatern en fast anställning i Sverige. Då ska man lägga till att det är uppemot 3 000 skådespelare som är verksamma i branschen.

Samtliga utredningar som handlar om konst- och kulturskapare anger att dessa arbetar under ekonomiskt sämre villkor än andra grupper i samhället med motsvarande krav på utbildning och yrkeserfarenhet. Den senaste statliga offentliga utredningen, *Konstnär – oavsett villkor?*, visar därtill att konstnärer har stora svårigheter att erhålla sociala försäkringar, föräldrapenning, bostadsbidrag och försörjningsstöd trots att de har en lägre genomsnittlig inkomst. Statliga stipendier är inte SGI-grundande. Konstnärer har dessutom i mindre grad en kollektivavtalad tjänstepension.

Den socialdemokratiska regeringen skapade 1999 Teateralliansen för att öka den sociala och ekonomiska tryggheten för frilansande skådespelare. I Teateralliansen får ett antal kvalificerade frilansande skådespelare en tillsvidareanställning. När man får ett frilansuppdrag tar man tjänstledigt, och mellan frilansuppdragen får man genom Teateralliansen tillgång till kompetensutveckling och inkomst. Modellen har väsentligt ökat tryggheten för dem som blir antagna. I dag finns dessutom en dansallians och en musikallians.

Sett till den otrygghet som råder på arbetsmarknaden är det hög tid att fler konst- och kulturutövare får fasta anställningar på institutionerna, att vi utökar antalet platser på scenkonstallianserna, förstärker centrumbildningarna och breddar alliansverksamheten till fler områden.

Fru talman! Det här var en av de frågor som vi socialdemokrater drev i höstens budgetförhandlingar, och jag är glad att budgetsamarbetspartier i höstas kunde presentera en permanent satsning om 80 miljoner kronor från och med i år till just konst- och kulturskapares villkor. Stipendier och ersättningar till den fria konsten ökar med hela 43 miljoner, Kulturrådets stöd till fria grupper och arrangörer förstärks med 16 miljoner och fria aktörer inom bild- och formområdet tilldelas ytterligare 6 miljoner. Det är 5 miljoner till centrumbildningarna, och 10 miljoner till scenkonstallianserna. Dessutom köper vi nu in svensk samtida konst för uppemot 50 miljoner för att stärka konstnärers villkor och förutsättningar.

Fru talman! Pandemins slag mot kulturlivet och kulturarbetares förutsättningar saknar motstycke. Förbudet mot allmänna sammankomster och offentliga tillställningar först enligt ordningslagen och sedan enligt pandemilagen i syfte att minska smittspridningen innebär att näst intill all publikverksamhet har fått ställas in i över ett år.

Det här drabbar teatrar, konserthus, biografier, arenor, festivaler, mötesplatser och alla anställningar i anslutning till dessa. Kulturarbetares begränsade trygghet har ytterligare försvagats, och återhämtningen inom sektorn riskerar att bli långsam.

De villkor som konst- och kulturskapare hade innan pandemin gör också att gruppen nu är än mer utsatt. Få vet de ekonomiska villkoren som konst- och kulturskapare lever under, och kanske är det just därför som man har haft svårt att anpassa de nationella krisstöden till dessa förutsättningar.

Klys beskriver exempelvis i sitt remissvar till kulturens återstartsutredning att de flesta konst- och kulturskapare är egenföretagare med enskild firma, vilka inte omfattas av korttidspermitteringsstödet. Enbart företag med höga fasta kostnader har haft möjlighet att dra nytta av omställningsstödet, vilket sällan är fallet för konstnärsföretag. Omsättningsstödet har inte varit till gagn för konstnärliga enskilda näringsidkare, eftersom de saknar relativt regelbundna inkomster. Deras inkomster är ju anpassade efter produktioner, turnéer och särskilda uppdrag.

Vi budgetsamarbetspartier har därför instiftat det som i dag betecknas kulturkrisstöd och som fördelas av Kulturrådet, Konstnärsnämnden, Svenska Filminstitutet och Författarfonden. Hittills har vi fördelat mest kulturstöd i relation till alla andra nordiska länder. Med tiden har också antalet ansökningar blivit allt fler samtidigt som yrkesgrupper i anslutning till kulturen just på grund av de här kvalitetskraven kanske inte har kvalificerat sig för stöden.

Fru talman! Jag menar att det är viktigt att vi trots pågående pandemi drar lärdomar av det som pågår. Vi kommer att behöva förlänga krisstöden och vidta kraftfulla åtgärder för en återstart. Yrkesverksamma konst- och kulturskapare behöver återetableras, och nyexaminerade konst- och kulturskapare behöver få en chans att få träda in på arbetsmarknaden.

Regeringen har, som nämnts av flera ledamöter här, tillsatt en återstartsutredning för kulturen som har ett tydligt framtidsfokus. Jag hoppas att beskedet till oss politiska företrädare ska vara att vi inte återgår till samma kulturarbetsmarknad av otrygga anställningar, få anställningar, new public management-system inom institutionerna och brist på sociala försäkringar och pension utan att vi återstartar med seriösa trygghetsambitioner.

Politiken kommer också att behöva främja fler arbetstillfällen. Vi socialdemokrater vill se fler satsningar på kultur i skolan, i arbetslivet samt inom vård och omsorg för att förbättra folkhälsan. Med trygghet skapas också mer kultur. Sedan är det politikens uppgift att se över resurserna så att kulturen kommer alla till del.

Ett annat område som jag vill lyfta, fru talman, handlar om barns och ungas bildningsresa. Kulturvanor skapas redan i barndomen. Därför har skolan en viktig uppgift att möta de barn och unga som i sin vardag inte får tillgång till kultur och bildning. Tillgången till estetik, musik, teater, humaniora, bild och formgivning ska inte vara avhängigt ens föräldrars inkomst eller utbildningsbakgrund.

Trots detta väntar över 38 000 barn och ungdomar i vårt land på att få gå i kulturskolan, men det får de inte på grund av brist på kommunala resurser. Värst är det i de kommuner där nedskärningar på kulturområdet just nu genomförs, inte sällan i borgerligt styrda kommuner.

Nedprioriteringen av estetiska ämnen är också ett borgerligt verk som nu resulterat i att estetik står i relation till klass. Barn och unga som har en tydlig klassbakgrund får inte ta del av detta i sina skolor. När vi försökte

återinföra estetiska ämnen som obligatoriska på gymnasieskolan 2018 var det en borgerlig riksdagsmajoritet som höll emot.

En annan borgerlig reform som heter Skapande skola finns bara på de skolor som har en kulturengagerad rektor eller lärare som strider för att barn ska få uppleva konst och kultur av hög kvalitet. Jag kan nog vara av uppfattningen att alla barn ska ha tillgång till konst och kultur av hög kvalitet i skolan. Därför kanske det är av intresse att fortsätta diskussionen om hur vi kan åstadkomma det här. Är man av uppfattningen att alla barn ska ha rätt till en bildningsresa måste politiken på detta område omformuleras.

Fru talman! Pandemin är långt ifrån över, och jag är faktiskt stolt över vad budgetsamarbetspartierna har lyckats åstadkomma i form av krisstöd till kulturen, idrotten, mediesektorn och civilsamhället. Men kulturen kommer att behöva fortsatta krisstöd och en rejäl återöppningsplan. Mot bakgrund av detta har vi socialdemokrater begärt att Folkhälsomyndigheten kommer till kulturutskottet för en diskussion om återöppningsmöjligheter, vaccinationspass och en differentierad pandemilag anpassad efter publikstorlek.

Vi vet också att det kommer att behövas stora insatser i takt med återöppningen, men allra viktigast tycker jag är detta: Vi socialdemokrater vill ha kultur för alla. Det kräver en annan politik efter pandemin, en politik som främjar trygga anställningar och ökar kulturutbudet i hela landet, en kulturpolitik som värnar alla barns och ungas rätt till bildningsresa oberoende av föräldrarnas inkomst och utbildningsbakgrund eller var i landet man bor.

Mot bakgrund av det anförda ställer jag mig bakom utskottets förslag i detta betänkande.

Anf. 8 VIKTOR WÄRNICK (M) replik:

Fru talman! Socialdemokraterna, i alla fall i Stockholm, säger sig nu storsatsa på kulturpolitiken. Man vill återta Kulturdepartementet och kulturministerposten. Vad det här gör med samarbetet och klimatet mellan regeringspartierna Miljöpartiet och Socialdemokraterna ska jag låta vara osagt, men det är väl så intressant.

Jag är dock bekymrad över vad dessa socialdemokratiska ambitioner kan komma att innebära för kulturen när pekpinnar och mål ska sättas upp i stället för att man låter kulturen vara just fri. Det är ju inte direkt så att Socialdemokraterna historiskt har värnat en kulturens mångfald. Teknikfientligheten har varit påtaglig, och argument emot valfriheten har ofta grundat sig i att man tycker att politiken och politiker vet bäst och behöver skydda medborgarna.

Jag tycker precis tvärtom: Politiken ska hålla sig så långt borta som möjligt och i grunden stimulera en fri kulturnäring som genom offentliga insatser tillgängliggörs främst för barn och unga, inte för välbeställda innerstadsbor i exempelvis Stockholm.

Av de förslag som jag har sett att Lawen Redar nu vill gå fram med till S-kongressen finns en stor tyngd på att det offentliga åtagandet ska öka, det vill säga att mer skattepengar ska läggas på kultur. Men det finns inga förslag på hur kulturens finansiering skulle kunna breddas utöver de offentliga bidragen och stöden. Min fråga är därför: Är utökade möjligheter till privat finansiering av det slag som vi moderater lägger fram förslag om otänkbara för Socialdemokraterna och Lawen Redar?

Anf. 9 LAWEN REDAR (S) replik:

Fru talman! Tack, Viktor Wärnick, för frågan!

Jag är så glad över att det har väckt stor uppmärksamhet att socialdemokratin i Stockholm nu har fattat beslut om ett antal motioner till Socialdemokraternas partikongress. Det har handlat om den ekonomiska politiken, klimatpolitiken och kulturpolitiken, som här lyftes fram. Det är många frågor som lyfts fram för att medlemmarna oroas över de klasskillnader som råder inom kulturpolitiken. Särskilt barns och ungas tillgång till kulturen är någonting som man vill adressera politiskt. Här behöver det komma till väldigt många reformförslag.

Mot bakgrund av 2009 års kulturpolitik, som faktiskt bidrog till en ökad segregation och en ökad klassklyfta mellan barns och ungas tillgång till kultur och bildning, lever vi med efterverkningarna i dag.

Frågan handlade om kulturens möjlighet till differentierad finansiering. Jag är av uppfattningen att kulturen är en del av välfärden. Den ska vara till gagn för alla i vårt land.

Men genom den resa som kulturutskottet genomförde till Danmark fick vi otroligt intressanta förslag på hur man skulle kunna öka näringslivets intresse för kulturområdet. I Danmark har man upprättat fonder. Jag ser inte negativt på det över huvud taget. I Sverige har näringslivet framför allt bidragit till forskningen genom till exempel olika former av stöd. Men att öka de ekonomiska incitamenten när det gäller kulturområdet är någonting som jag faktiskt välkomnar, men inte på bekostnad av den offentliga finansieringen av kulturen. Det är nämligen genom kulturpolitiken som vi kan främja att kulturen är någonting som är till gagn för alla.

Anf. 10 VIKTOR WÄRNICK (M) replik:

Fru talman! Jag tycker ändå att Socialdemokraterna är experter på att gå i opposition mot sig själva. Men låt oss komma ihåg vilka det är som faktiskt sitter i regeringsställning sedan 2014, och det är främst Socialdemokraterna och Miljöpartiet som har ansvar för den situation som råder.

Det är ändå positiva signaler som jag hör från Lawen Redar och Socialdemokraterna. Jag hoppas på en fortsatt god och saklig debatt om kulturens finansiering och hur vi ser över den för framtiden. Jag tror att det är viktigt, därför att jag tror att vi också måste inse att staten inte har obegränsat med resurser. Staten måste då tillåta att andra aktörer får vara med och finansiera framtidens kulturpolitik.

Det är klart att det danska exemplet är intressant. Det finns andra exempel. Men jag tror att det är viktigt för oss att fortsätta med arbetet att tillse att andra delar av samhället också kan vara med och finansiera framtidens kulturpolitik.

Anf. 11 LAWEN REDAR (S) replik:

Fru talman! Nu får inte Viktor Wärnick möjlighet att svara på detta. Men när det är en borgerlig majoritet i Sveriges riksdag och vi lägger fram ett förslag i maj 2018 om att återinföra estetiska ämnen som obligatoriska i gymnasieskolan är det ganska svårt när vi får ett nej från parlamentets borgerliga sida för ett sådant förslag. Det är också en av orsakerna till att vi ser en klassmässig basering av vilka det är som får tillgång till estetik i dag inom ramen för gymnasieskolan.

En annan sådan reflektion som jag har handlar om det handslag som gäller kulturpolitiken. Det är ett handslag mellan staten, regionerna och kommunerna om finansieringen.

Vi har gett Riksdagens utredningstjänst i uppdrag att titta på hur de kommunala nedskärningarna på kulturområdet ser ut. Innan man föreslår andra finansieringsmodeller för kulturen kanske man från moderat håll behöver titta över de aktiva nedskärningarna som görs på kommunal nivå och som framför allt drabbar kultursektorn och de barn och unga som nu ansöker om att få gå i bland annat kulturskoleverksamheter. Låt oss därför ha en rimlig diskussion om hur kulturen finansieras och vad det är som man faktiskt gör i Sveriges olika kommuner från moderat håll.

Anf. 12 VASILIKI TSOUPLAKI (V) replik:

Fru talman! Jag håller faktiskt med Lawen Redar om i princip allt i hennes inlägg och hennes beskrivning av de problem som fanns före pandemin med otrygga villkor, dåligt anpassade socialförsäkringar och det svåra läge som rått under det senaste året.

Från Vänsterpartiets sida har vi legat på för att göra det enklare för till exempel dem med enskild firma att få stöd och bättre möjligheter för dem som har sitt företag vilande att uppdatera hemsidor och hålla kontakt med uppdragsgivare för att få nya jobb. Vi har också lyft fram förslag om bättre villkor för dem som har varit föräldralediga och sjukskrivna under 2019 för att de ska kunna få pandemistöd. Vi har alltså försökt hitta lösningar framåt här.

Vi har skjutit januaripartierna framför oss i frågan om garantistöd, som vi hörde tidigare här, då oppositionen har gjort gemensam sak för att fler ska våga ta risken att nu börja planera för evenemang för sommaren och hösten.

Men en stor fråga som fortfarande hänger i luften gäller regelverket kring publik. Det gäller både utomhus och inomhus. Tanken med den nya pandemilagen var att man skulle hitta ett mer träffsäkert system. Vi är många, både från politiskt håll och från kulturaktörerna och idrotten förstås, som inte tycker att det har hänt. I andra delar har man varit inne och skruvat men inte när det gäller dessa offentliga tillställningar, där det finns stora möjligheter med stora arenor och stora teatrar där man skulle kunna ha fler än åtta personer.

Min fråga är vad regeringen väntar på när det gäller den delen.

Anf. 13 LAWEN REDAR (S) replik:

Fru talman! Jag tackar Vasiliki Tsouplaki för frågan.

Det enda som faktiskt står i vägen för att vidta åtgärder är den ökade smittspridningen. Det går inte att säga någonting annat. Det är otroligt viktigt att här säga att det pågår ett ambitiöst arbete för att kunna genomföra en differentierad pandemilagstiftning som tar hänsyn till bland annat det som nämns här när det gäller antalet fasta stolar och hur man skulle kunna återöppna på ett smittsäkert sätt. Det är klart att hela sektorn väntar.

Jag har också pratat med väldigt många aktörer, inte minst under den senaste veckan, för att lyssna in vilka åtgärder som man har vidtagit. Det är ett imponerande arbete som har gjorts av hela kulturlivet för att kunna bedriva smittsäkra arrangemang. Senast i går samtalade jag med Arbetets museum i Norrköping som nu åter öppnar med viss försiktighet så att ak-

törer kan boka in sig, så får man se hur det ska göras. Men det är en kostsam fråga, och man måste budgetmässigt hantera att det är många som på grund av dessa anpassningar får stora kostnader. Men vad gäller den specifika frågan är det just smittläget som står i vägen.

Trots detta genomför regeringen nu ett stort arbete för att kunna åstadkomma en differentierad pandemilag. Och så fort det finns möjlighet, i ett annat smittläge, kommer man såklart att gå vidare med detta.

Jag vill också belysa Återstartsutredningens arbete. Utöver en återöppning krävs det också stora ekonomiska resurser för att kunna genomföra ett stort arbete på kulturområdet de kommande åren. Det är ett stort tapp som har gjorts under detta år yrkesmässigt på arbetsmarknaden men också för hela sektorn som sådan. Vi kommer därför att behöva jobba intensivt med dessa frågor.

Anf. 14 VASILIKI TSOUPLAKI (V) replik:

Fru talman! Jag tackar Lawen Redar för svaret.

Vi är självklart överens om att det behövs smittsäkra arrangemang. Jag är av den uppfattningen att det har pågått en process under en väldigt lång tid där olika aktörer i dialogforum tillsammans med Kulturdepartementet har suttit ned för att diskutera möjliga strategier och tagit fram handlingsplaner. Man har varit väldigt noggranna egentligen ända sedan i somras. Vi hade en gemensam träff på Tele2 Arena. Ända sedan dess har man jobbat intensivt med att ta fram olika förslag.

Jag tycker nog inte att regeringen har mött upp i den processen när vi ser att man på andra områden, som handeln, har varit inne och skruvat och tittat över det. Där har man inte haft samma dialog och samma förberedelser. Men där är det mycket öppnare. Detta sticker i ögonen på folk. Då kommer också krav på mer stöd.

Detta hänger alltså ihop på ett sätt, och vi är många som vill göra någonting åt detta. Jag hoppas verkligen att det är som Lawen Redar säger att det snart kommer mer träffsäkra regler på plats. Det har gått ett år nu, och både idrotten och kulturen står och stampar och är beredda att ta ansvar. De är vana att hantera stora folksamlingar på ett sätt som andra branscher kanske inte är, och de har gjort ett bra förberedelsejobb. Allt som nu behövs tycker jag är att man lyssnar in och tar steg framåt, som man så länge har utlovat, och återkommer väldigt snart till oss i riksdagen om det behövs förändringar som vi behöver fatta beslut om här och att man presenterar en lösning på detta problem. Det är ju presskonferenser var och varannan dag.

Anf. 15 LAWEN REDAR (S) replik:

Fru talman! Jag tackar Vasiliki Tsouplaki för detta.

Nu är det så att vi socialdemokrater har begärt att Folkhälsomyndigheten ska komma till kulturutskottet för att vi alla ska kunna få ta del av en diskussion om möjligheter med sådana lösningar som vi har sett i andra länder, till exempel i Israel och Danmark som tittar på lösningar med vaccinationspass för kulturella verksamheter och publika verksamheter.

Det ger oss även möjlighet att diskutera vad en differentierad pandemilag skulle kunna få för effekter, bland annat utifrån ett helhetsperspektiv vad gäller smittspridningen. Jag tror att man verkligen måste förstå att vi behöver expertisens hjälp för att komma vidare; det handlar inte om att

regeringen vill stoppa ett svenskt kulturliv, utan det handlar förstås om att reducera smittspridningen i vårt land – som dessvärre just nu ökar. Jag minns att det var den 29 september som regeringen kunde lämna besked om en utökning av antalet deltagare vid publika verksamheter till maximalt 300, vilket blev ett stort glädjebesked för hela sektorn. Två veckor senare befann vi oss dock i en andra våg.

Detta är alltså otroligt oförutsägbart, men jag hoppas att vi ska få klarhet i dessa frågor den 15 april, när Folkhälsomyndigheten kommer till kulturutskottet.

Anf. 16 PERNILLA STÅLHAMMAR (MP):

Fru talman! Kulturen är själens spegel. Den är mänsklighetens kitt – det som håller oss samman. Den berör och förför, smärtar och gläder, provocerar och speglar det liv vi lever.

Fru talman! Varje människa föds nyfiken, utan fördomar. Därför är det mycket viktigt att kulturen finns där i hela vårt land och i hela vårt samhälle – ute i kapillärerna – så att den kan komma alla till del. Kulturen måste finnas där även för de barn som växer upp med föräldrar som inte har intresserat sig för kulturens vackra sfär.

Jag har ett väldigt starkt minne från när min dotter, som nu är snart 16 år, var tre fyra år och man visade *Askungen* som opera på tv. Det var en lång föreställning, över tre timmar. När hon började lyssna och titta på detta satte hon sig rakt upp i soffan och blev sedan sittande där – i tre timmar, helt uppslukad. Där vaknade hennes intresse för operan.

Fru talman! Nu hungrar vi alla efter att få komma ut till teatern, se inspirerande föreställningar och mötas i pauserna, i sorlet av alla människor som äter kulturen. Vi längtar efter att få sitta och äta picknick vid Parkteatern i Stockholm, om vi råkar befinna oss här – Parkteatern, som når alla som vill, som inte kostar någonting att ta del av och som får många intresse för kulturen att vakna.

Fru talman! För ett år sedan kom pandemin till Sverige. Det kändes helt osannolikt att UD skulle avråda från alla resor till hela världen; jag trodde aldrig att jag skulle se en sådan flash på min telefon. SL hade stora planscher där det stod ”Res inte med oss”. Det trodde man ju heller inte att man skulle få se. Inte visste vi då att vi skulle stå här, ett år senare, i samma situation. Jag tror att det kanske var bra att vi inte visste det, för att vi skulle klara att hålla vårt hopp uppe.

Fru talman! Det har tyvärr blivit så att kulturlivet har fått ta en alldeles för stor del av smitthanteringen. Det är av den anledningen att Sverige inte hade den lagmässiga beredskap vi borde ha haft för att hantera kulturlivet på samma sätt som vi har försökt hantera till exempel Ullared och andra platser, där vi inte har kunnat begränsa människors deltagande.

På Regeringskansliet och i de partier som har lett det här arbetet har vi jobbat hårt med att komma fram med olika lagar för att rätta till dessa misstag. Nu har vi en pandemilagstiftning – tillfällig, ska jag säga. Det är viktigt att komma ihåg att vi efter denna lagstiftning, som fick jobbas fram ganska snabbt och intensivt eftersom vi behövde den här och nu, kommer att behöva arbeta fram en lagstiftning som täcker civila kriser av olika sorter. Det behöver ju inte vara en pandemi som drabbar oss närmast, även om jag tänker att detta tyvärr inte är sista gången i den transnationella värld vi lever i. Nästa gång ska vi dock stå mer förberedda.

Som det har sett ut nu har kulturlivet tyvärr fått bära en alltför stor del, men nu står vi här med den tillfälliga pandemilagstiftningen och har helt andra möjligheter att göra förändringar än vi hade med alkohollagen, smittskyddslagen och ordningslagen. Dessa förändringar blir mer jämlika och slår inte snett, som de har gjort hittills. Det skapar möjligheter att öppna upp kulturlivet på ett helt annat vis än vi har kunnat tidigare.

Kultursfären har varit helt fantastisk när det gäller att vara innovativ, ställa om och försöka göra det bästa av situationen. Nu är det dags för alla dessa aktörer och för alla oss som hungrar efter att få ta del av den vackra kulturen att få öppna upp. Men vi ska komma ihåg att det viktigaste uppdraget vi har, som regeringspartier och som Sveriges riksdag, trots allt är att minska smittspridningen och den död som sorgligt nog följer i dess spår. Här måste vi alltså hålla i och hålla ut men ändå arbeta för att det ska bli mer jämlikt, och det gör vi verkligen i regeringssamarbetet.

Fru talman! Pandemin har blixtbelyst de sprickor som finns i systemen, både internationellt och nationellt. Jag var med i Sveriges delegation till FN:s högnivåkonferens om sustainable development i somras. Det var slående att alla pratade om de sociala försäkringssystemen. I alla länder såg man: Oj, här måste vi lägga mer arbete – vi saknar sociala system och skyddsnet som fångar upp människor i kris.

Det är ju jättebra att detta har hamnat högst upp på agendan. Jag är helt övertygad om att alla partier i Sveriges riksdag har sett tydligt att vi måste rätta till de hål som finns i våra socialförsäkringssystem och att vi måste se till att personer inte faller igenom maskorna i skyddsneten. Många kulturarbetare utgör tyvärr en grupp som har fallit och faller igenom. Det handlar om att man kanske är egenföretagare, vilket gör att man är personligt ansvarig för sin verksamhet och inte har samma möjligheter att ta del av sjukförsäkringssystemet. Detta måste vi ändra på. Det ska inte vara så att man inte vågar skaffa barn när man är kulturarbetare och går runt på olika projektanställningar. Det ska inte vara så att man inte kan vara sjuk för att man är kulturarbetare och inte är fast anställd. Detta är ett viktigt arbete som vi har startat och som ligger framför oss alla.

Fru talman! Vi har också sett många möjligheter som har visat sig i pandemin. En sådan är digitaliseringen. Det finns många olika positiva saker med den. Man kan till exempel mötas utan att belasta klimatet, eftersom man inte behöver resa över hela jorden för att vara med på ett möte. Det finns möjlighet för äldre som inte kan ta sig ut att se en föreställning på tv. Det finns möjlighet för barn att se en operaföreställning som de kanske inte hade tagit del av annars. Vi ska såklart nyttja dessa möjligheter, men vi får inte heller glömma hur viktigt det är att mötas fysiskt. Det mellanmänniska kittet består ändå av mötena. Någonstans måste vi alltså hitta balansen när vi startar upp våra samhällen igen och när vi startar upp kulturen.

Fru talman! Demokrati är inte något man har. Det är inte ett val vart fjärde år, utan det är någonting som man måste kämpa för varje dag och varje minut. Här är kulturens frihet en viktig temperaturmätare. Låt oss alla stå upp för den.

Med dessa ord, fru talman, yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 7 april.)

§ 6 Svar på interpellation 2020/21:540

Förste vice talmannen meddelade att finansminister Magdalena Andersson var förhindrad att vid dagens sammanträde besvara interpellation 2020/21:540 av Lars Beckman (M) om andelen svenskar med låg ekonomisk standard. Interpellationen skulle besvaras vid ett senare tillfälle.

§ 7 Svar på interpellation 2020/21:546

Förste vice talmannen meddelade att finansminister Magdalena Andersson var förhindrad att vid dagens sammanträde besvara interpellation 2020/21:546 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) om förändringar i omställningsstödet. Interpellationen skulle besvaras vid ett senare tillfälle.

*Svar på
interpellationer*

§ 8 Svar på interpellation 2020/21:551 om åtgärder mot allvarliga fordonsbrister

Anf. 17 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Thomas Morell har frågat mig vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att minimera antalet fordon med allvarliga tekniska brister på landets vägar och därmed säkerställa trafiksäkerheten samt för att minska antalet överlastade fordon på landets vägar.

Regeringen är fast besluten att det ska vara ordning och reda på vägarna. Vi har skärpt beställansvaret, möjliggjort klampning av fordon och varit ledande i arbetet med att få EU:s mobilitetspaket på plats. På så vis kan den osunda konkurrensen i transportsektorn motverkas, något tidigare moderatledda regeringar varit helt ointresserade av.

Regeringens arbete har inneburit bättre ordning och reda inom transportsektorn. Transportstyrelsens senaste undersökning av yrkestrafiken visar exempelvis att fler fordon är i bättre skick nu än tidigare. Regeringen har också tillfört extra resurser till Polismyndigheten för att förbättra kontrollverksamheten på vägarna. Under det senaste året har exempelvis de flygande inspektionerna ökat i omfattning.

Regeringen har också tillsatt en utredning som ska ta fram förslag för effektivare kontroller av yrkestrafiken och en samlad organisationsform för kontrollverksamheten. Den ska redovisa sitt arbete senast den 30 april.

Regeringen har därutöver låtit Transportstyrelsen och Trafikverket ta fram konkreta förslag för att förbättra kontrollerna av fordonens vikt under färd, vilket innebär nya möjligheter att kontrollera överlast under körning.

För mig är det avgörande att skapa ordning och reda inom transportsektorn.

Anf. 18 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack, statsrådet Tomas Eneroth, för svaret!

Detta är en fråga som engagerar mig och som har gjort det under många år. Jag har ju min bakgrund ute på vägen och har varit ute och kontrollerat.

Om man tittar på hur det ser ut där ute ser man inte riktigt samma bild som den statsrådet beskriver, det vill säga att det har blivit bättre. Så sent som för någon timme sedan pratade jag med en tidigare kollega ute på vägen.

Överlastar på 400–600 procent är rätt dramatiskt. Det är inte ett tungt fordon som är så överlastat, utan det är vad man kallar lättlastade fordon – det är 3,5-tonnare. De är inte konstruerade för att bära sådana vikter att man kan lasta upp 400 procent över vad som är tillåtet, eller 600 procent för den delen. Jag tror att rekordet är 672 procent.

Då förstår man ju att risken för att det ska inträffa en olycka är överhängande. Det är klart att hjulupphängningen kanske inte brister vid det första tillfället man lastar så hårt, men om fordonet konstant går med dessa vikter sker någonting som kallas metallutmattning. Någonstans tar det stryk i fordonets hjulupphängningar, och till slut brister det. När det brister kan fordonet ta vägen åt vilket håll som helst. I bästa fall går det ut åt höger så att det landar på ett gärde. I värsta fall går det åt vänster, mot ett mötande fordon.

Regeringen är fast besluten att det ska vara ordning och reda på vägarna, sas det i svaret. Det tycker jag är jättebra. Men varför avsätts det då inte medel för att öka antalet tjänstemän som utför kontroller på väg och kan göra någonting åt dem som sitter och kör med sådana här överlastar?

Det kommer en utredning som ska presenteras den 30 april. Det är bra. Jag ser fram emot den utredningen; den kommer väl att vara en sjö att ösa argument ur, antar jag. Men fram till dess att utredningen leder till någon form av beslut måste man ändå se till att den verksamhet man har fungerar bättre. Det är alldeles för få tjänstemän där ute som kan göra någonting åt dem som manipulerar färdskrivare, överlastar fordon, kör omkring utan att ha lastsäkrat eller åker omkring med dåliga bromsar eller dåliga länkarmsinfästningar.

Detta utgör en fara för andra trafikanter. Det utgör en fara för de chaufförer som sitter och kör i fordon från seriösa åkerier. När två lastbilar kolliderar är det enorma krafter som frigörs.

Om vi tittar på vad man lyckades med uppe i Västerås vid den kontrollvecka man hade för ett tag sedan ser vi att man kontrollerade 35 lastbilar. Tio av dem hindrades från fortsatt färd, och fyra av dem klampades. Det var ett otillåtet cabotage – årets sjunde. Tre fordon fick tekniska körförbud. Ett tekniskt körförbud betyder att någonting i fordonets tekniska system är i så dåligt skick att ett körförbud ges på platsen. Då är det bärgning därifrån eller reparation på platsen som gäller. Det var alltså tre fordon som fick detta. En förare körde på fel förarkort, och en blev av med sitt körkort.

Detta är vad en enhet har lyckats med på en vecka. Det är väldigt mycket. Jag förstår inte varför regeringen är så sagolikt saktfärdig när det gäller att utöka verksamheten. Även om det nu kommer en utredning som visar hur man ska organisera framöver kan man ju utöka verksamheten i dag.

Anf. 19 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Tack, Thomas Morell, för engagemanget!

Det är väl precis det exempel som Thomas Morell lyfter fram som visar att vi tar krafttag. Nu görs fler kontroller och fler flygande inspektioner;

bara mellan 2019 och 2020 gick antalet flygande kontroller från 13 000 till 15 000. Antalet kontroll dagar har ökat dramatiskt – sedan 2016 är ökningen närmare 450 procent.

Detta beror på att vi tar denna typ av företeelse på allvar. Vi tillsätter resurser, ger tydliga direktiv och ser till att polisen får verktyg i form av ny lagstiftning. Det var skillnad på den tid då vi hade en moderatledd regering, eller då Thomas Morell var aktiv inom Moderata samlingspartiet. Då ville ni inte ha några kontroller. Då tyckte ni att det skulle vara fri rörlighet, att det skulle vara marknadsprinciper och att man inte skulle gå in och ha regler om utstationering.

Nu tar vi strid för att utländska lastbilschaufförer i Sverige ska ha löner och villkor som är rimliga, så att det blir sjysta konkurrensvillkor. Bara i dagarna har vi gett besked om att vi intervenerar när sju länder i Europa nu väljer att vända sig till EU-domstolen för att stoppa mobilitetspaketet. Vi gör det helt unika att vi intervenerar från svensk sida, tillsammans med flera andra länder, och säger: Stopp här! Nu har vi förhandlat fram ett mobilitetspaket. Nu ska det gälla, så att det blir lika villkor och sjysta konkurrensvillkor.

Tillsammans med detta har vi infört klampning och beställaransvar. Listan på de insatser vi gör är lång. Därutöver har vi tillsatt utredningen om effektivare kontroller av yrkestrafiken. Dessutom har vi, naturligtvis, öronmärkt resurser till polisen för fler cabotagekontroller.

Även om jag inte ett dugg betvivlar Thomas Morells personliga engagemang får man konstatera att Sverigedemokraterna fortfarande väljer att säga att man vill stödja en moderatledd regering. Thomas Morell vet, med sin bakgrund, att detta är ett parti som inte vill att vi ska ha kontroller, som tycker att den fria rörligheten är viktigast och som inte heller ville gå in respektera reglerna om utstationering utan faktiskt aktivt motarbetade detta i Sveriges riksdag genom att reservera sig när vi från svensk sida satte den positionen gentemot EU.

Jag tycker att trafiksäkerheten är otroligt viktig. Detta är ett av skälen till att vi systematiskt jobbar med alltifrån barns och ungdomars cyklande till yrkestrafiken. Vi ser att vi har en besvärande ökning, får man säga, av yrkestrafik som kör fortare – och ibland slarvigare – än vad som är tillåtet på våra vägar.

Jag vågar påstå att ett av skälen är just den tuffa marknadskonkurrensen. Man pressas ibland till att bryta mot kör- och vilotidsregler och att köra mer än vad som är tillåtet och rimligt, för det är så tuff konkurrens. Det är därför vi vill ha ökade kontroller. Det är därför Sveriges Åkeriföretag ihop med Transportarbetareförbundet, parterna själva, är så engagerade i både Fair Transport och alla andra insatser som säkerställer en positiv utveckling inom yrkestrafiken.

Från regeringens sida är detta ett systematiskt arbete som har pågått sedan vi fick ett regeringsskifte. Det sorgliga är bara att Tomas Morell kämpar stenhårt ihop med sin partiledare Jimmie Åkesson för att det ska bli ett regeringsskifte, att Ulf Kristersson ska bli statsminister och att vi därmed får tillbaka den ordning som var innan regeringsskiftet 2014. Då fanns inte klampning, beställaransvar, poliskontroller av cabotaget eller ökade kontroller av yrkestrafiken.

Jag skulle vilja ha ett besked från Sverigedemokraternas sida om det är bättre eller sämre med en socialdemokratiskt ledd regering än med en moderatledd regering?

Anf. 20 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

Är det inte bättre att statsrådet tar en diskussion om Moderaternas politik med Moderaternas representanter? Nu står vi här, jag som är sverigedemokrat och statsrådet som ju företräder Socialdemokraterna, och statsrådet vet mycket väl var jag står i frågan om detta med ordning och reda på vägen.

Om man ska gå in och se vad regeringen har presterat under årens lopp är det ungefär som att försöka starta en gammal förkamardiesel när det är tio grader kallt ute. Man får glöda länge, och när man väl får den att dra runt tänder den på tre cylindrar och står sedan och hostar en god stund innan den tänder på alla fyra.

Vi har under lång tid fått flytta positionerna när det gäller regeringar i de här frågorna, för det har inte skett någonting som man har drivit av egen kraft, utan vi måste hela tiden ligga på och trycka framåt.

Det är ganska enkelt. Vi har lagstiftning, den som vi hanterar i Sverige men även den som hanteras på EU-nivå. Ska det vara så förtvivlat svårt att följa lagstiftningen? Vi måste ju ha en kontrollfunktion som rapporterar dem som bryter mot regelverket.

Statsrådet säger i svaret att det har blivit bättre ordning. Då ställer jag mig givetvis frågan: Vad stöder sig statsrådet på när den kommentaren kommer?

Jag är ute i verksamheten och tittar och pratar med mina tidigare kollegor, och ingen av dem kan säga att det har blivit bättre. De står med problem bokstavligen talat upp över öronen när de åker ut. Det skulle behöva bli betydligt fler kontrolltjänstemän för att komma åt det medvetna fusket – de som åker omkring med grejer som knappt hänger ihop – för det är en fara för oss andra när vi är i trafiken. De kör på däck som är lika slitna som bordsytan här. De är som ostar på vinterväg.

I den kontroll som jag hänvisade till mätte man upp ett mönsterdjup på en till två millimeter på vinterväg på ett tungt fordon. Och man behöver ju inte vara forskare för att förstå vad som händer om ett 40-tonsekipage inte har fäste på underlaget. Det är ju helt givet att det blir en fällknivseffekt. Sedan vet man ju inte vart fordonet tar vägen när 40 ton börjar leva av egen kraft på vägbanan. Har man tur landar det för sig självt ute i terrängen. Har man otur uppstår en allvarlig olycka. När 40 ton kommer i en hastighet av 70–80 kilometer på friflykt vill inte jag vara där, så mycket kan jag säga.

Jag vill gärna veta vad statsrådet stöder sig på när han säger att det har blivit bättre ordning, för ingenting därute tyder på det.

Så sent som för någon timme sedan pratade jag med en tidigare kollega. De har fullt upp och skulle behöva vara betydligt fler. Jag kan inte förstå varför det är så svårt att sätta in medel för att öka kontrollverksamheten. Att det sedan kommer en utredning, fine, det köper jag. Men man kan ju inte låta antalet kontrollanter minska, för nu är pensionsavgångarna ute på enheterna större än flödet in med nya. Det innebär att man till slut kommer

till en tidpunkt då det inte går att bedriva en verksamhet som är meningsfull, för det finns inte någon som kan gå ut och göra jobbet.

Dessutom ska vi vara klara över att kontroll av tunga fordon kräver en utbildningstid på fyra fem år innan man är självgående. Det är inte bara att kliva ut och stoppa en bil. Det är när bilen står stilla som jobbet börjar, och då måste man ha kunskap.

Anf. 21 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Thomas Morell frågar vad jag bygger påståendet på att det har blivit bättre ordning. Transportstyrelsens senaste mätning av yrkestrafiken visar att fler fordon var i bättre skick än under föregående år. Det var en ökning av antalet fordon utan anmärkningar. Det är dessutom, som jag sa tidigare, 450 procents ökning av antalet kontroldagar sedan 2016. Och antalet flygande inspektioner har ökat från 13 000 till 15 000. Jag tror att även Thomas Morell ändå måste kunna säga att det är en positiv utveckling. Dessutom är fler bilinspektörer anställda än tidigare. Thomas Morell borde ändå inse att det är insatser som spelar roll.

Thomas Morell undviker grundfrågan om huruvida det har blivit bättre eller sämre och säger att jag borde ta en debatt med Moderaterna. Eftersom Thomas Morell samarbetar med Moderaterna och själv har bakgrund i partiet tror jag att han känner väl till att Moderaterna har varit motståndare till att göra insatser när det gäller att få ordning och reda på vägarna.

Om det nu är så att Sverigedemokraterna tycker att detta är viktiga frågor att markera vid ett kommande eventuellt regeringsskifte, kommer ni då att ställa krav på Moderaterna? Hur ser listan ut? Vad är Sverigedemokraternas krav för att stödja en moderatledd regering när det gäller yrkestrafiken? Skriver ni ett avtal? Gör ni en lista med fler cabotagekontroller och mer resurser till poliser? Kan Thomas Morell utveckla vilka krav ni kommer att ställa?

Vi har systematiskt sedan 2014 jobbat med att skapa ordning och reda i yrkestrafiken. Vi har sett till att vi numera har klampning, vilket inte fanns tidigare. Vi har beställansvar. Vi har krav på vinterdäck. Vi har sanktionsavgifter. Vi har förhandlat fram ett mobilitetspaket som vi nu tar strid för i EU genom interventioner. Vi har öronmärkt resurser för cabotagekontroller hos polisen. Vi har låtit utreda och får nu förhoppningsvis fram ett förslag om en yrkestrafikinspektion.

Det här är processer som är otroligt viktiga och som Thomas Morell ibland också berömmar. Inte minst gäller det utredningen om effektivare kontroller av yrkestrafiken. Då infinner sig frågan: Om olyckan skulle vara framme och vi får ett regeringsskifte, hur resonerar då Sverigedemokraterna? Kommer ni att ställa krav på Moderaterna att fullfölja arbetet med att säkra ordning och reda på våra vägar?

Jag är väldigt glad över att Sveriges Åkeriföretag tillsammans med Transportarbetareförbundet nu arbetar fram Fair Transport. Det visar hur branschen går före och skapar bra villkor för dem som sköter sig och hur man på det sättet också ger en bra vägledning och guide till den som beställer transporter. Att använda ett åkeriföretag som är med i Fair Transport är någonting som jag rekommenderar.

Här har jag redovisat att det är en positiv utveckling. Det finns säkert mer att göra, och jag brinner av iver och längtan att få fortsätta reformarbetet. Men Thomas Morell kämpar ju med näbbar och klor för att vi ska

få en annan regering. Om Thomas Morell har det här engagemanget, och det betvivlar jag faktiskt inte, hur säkerställer ni då att det ska fortsätta vid ett eventuellt regeringsskifte? Blir det en lista med krav, ett avtal? Hur ser det ut? Berätta!

Prot. 2020/21:100
25 mars

Svar på
interpellationer

Anf. 22 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet Tomas Eneroth!

Det kom en uppräknig här av vad som har skett sedan 2014 och om ökningen av flygande inspektioner. Den ökningen var sannerligen ingenting att skriva hem om. Man ökade de flygande inspektionerna från 13 000 till 15 000. Det gjordes första kvartalet när jag var aktiv. Det är alltså oerhört låga nivåer vi pratar om.

100 miljoner gick till cabotagekontroller. 2,6 av de 100 miljonerna har Polismyndigheten kunnat redovisa. Vart tog resten vägen? När det gäller beställaransvaret, som infördes 2018, finns två domar som båda är överklagade, så det har heller inte lett någonstans.

Problemet är att det blir väldigt mycket sagt men ingen verkstad.

Jag kan försäkra statsrådet om att så länge jag står upp och kan andas kommer jag att driva dessa frågor. Vem som är statsminister spelar ingen roll. Det måste bli en ändring. Ska vi få någon ordning i åkerinäringen och kunna knäcka dem som ägnar sig åt kriminell verksamhet måste var och en i denna kammare förstå att vi måste ha kontroller och sätta in krafter för att stoppa den kriminella utvecklingen.

De kriminella använder vägen som arbetsplats. De har nästlat sig in i transportsystemet och använder våra logistiksystem för att sköta sina interna transporter. Det är langning av narkotika, vapen och sprängmedel. Unga töser kommer hit och ska vara prostituerade, och stöldgods går andra vägen.

Jag kommer inte att vika en tum i detta arbete.

Anf. 23 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Det här är intressant. Jag tror inte för en sekund att Thomas Morell skulle vika en tum, för jag vet om hans engagemang. Men Thomas Morell nämner inte med ett enda ord att ni kommer att ställa detta som krav för att stödja en moderatledd regering. Det spelar ingen roll om Thomas Morell själv är jätteengagerad i frågorna om han får en regering som fullständigt struntar i att göra insatser.

Jag ställde en rak fråga om hur listan ser ut och vilka krav ni kommer att ställa, men jag tolkar det som att ni inte kommer att ställa några krav på Ulf Kristersson när det gäller yrkestrafiken, brottsligheten på våra vägar och resurser till trafikpolisen. Det tycker jag är allvarligt.

Detta innebär att vi verkligen vet att den enda garanten för att säkerställa ordning och reda på våra vägar är att fortsätta ha socialdemokratiskt ledda regeringar. Sverigedemokraterna kan ju inte ens ge besked om de vill ställa krav i en så grundläggande fråga som ordning och reda på våra vägar.

Det här var ett viktigt besked i dagens debatt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2020/21:575 om älvdalskan som nationellt minoritetsspråk

Anf. 24 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Robert Stenkvist har frågat mig om jag och regeringen fortfarande anser att älvdalska är en dialekt och inte ett eget språk och om regeringen har för avsikt att klassa älvdalska som ett nationellt minoritetsspråk för att skydda och utveckla språket inför framtiden.

Jag vill börja med att tacka för frågan och understryka att jag ser intresset för att bevara och utveckla älvdalskan som något mycket positivt. Som Robert Stenkvist redogör för är det här en fråga som engagerar även utanför Älvdalens kommun.

Det finns ett stort värde i att älvdalskan bevaras som en del av det gemensamma kulturarvet, och det är önskvärt att älvdalskan förs vidare till nya generationer. Det intresse som uppvisats inom ramen för Älvdalens kommuns arbete bland barn och unga är därför särskilt glädjande.

År 2017 bedömde Institutet för språk och folkminnen att många åtgärder för att främja älvdalskan borde vara möjliga inom ramarna för den existerande lagstiftningen. Jag tycker exempelvis att det arbete som pågår i Älvdalens kommun också visar på detta.

Regeringen har tidigare gjort bedömningen att älvdalskan är ett så kallat folkmål, ett slags dialekt, och det har inte framkommit några nya omständigheter som ger regeringen anledning att ändra den uppfattningen.

Att Europarådet bedömt att älvdalskan lever upp till kraven i den europeiska stadgan om landsdels- och minoritetsspråk är givetvis något som regeringen förhåller sig till. Europarådets bedömning bygger dock i stor utsträckning på redan tidigare känd information, exempelvis den klassificering som tagits fram av organisationen SIL International.

Det pågår därmed för närvarande inget arbete i frågan om ytterligare landsdels- eller minoritetsspråk i Sverige. Varje ändring av vilka språk som omfattas av Sveriges ratifikation av stadgan bör föregås av grundlig utredning. Det är ytterst riksdagen som har att besluta i dessa frågor.

Anf. 25 ROBERT STENKVIST (SD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Vi hoppas alla att älvdalskan ska utvecklas och finnas kvar. Den är som sagt en del av vårt historiska arv.

Jag tycker att det är två frågor här som är viktiga. Den ena är om älvdalskan är att betrakta som ett eget språk eller en dialekt. Det är en sakfråga. Den andra är om älvdalskan ska klassas som nationellt minoritetsspråk.

Jag är inte enig med regeringen och inte de flesta språkexperter och lingvister över världen heller. Älvdalskan är att betrakta som ett eget språk, enligt alla fakta, all vetenskap och allt sunt förnuft.

Europarådets expertkommitté har upprepade gånger begärt att regeringen ska utreda om älvdalskan är ett eget språk, vilket regeringen inte har gjort.

När det finns en massa argument måste man ta dem i beaktande.

Älvdalskan befinner sig språkmässigt längre bort än danskan och norskan och är på ungefär samma avstånd från svenskan som isländskan. Då kan den inte betraktas som en dialekt. Älvdalskan har ett eget språksystem, egna böjningar, ett ordförråd som skiljer sig helt från det svenska ordförrådet och en annan syntax – ja, i princip allt är annorlunda än rikssvenskan.

Europarådets expertkommitté skriver också i sin rapport från 2020 att älvdalskan uppfyller kraven för att klassas som ett eget språk. Expertkommittén yttrar sig inte i någon annan fråga utan bara i just detta om ett eget språk.

Statsrådet nämner SIL i sitt svar. Det är en internationell organisation som utvärderar och kategoriserar all världens språk. De avtog älvdalskan som eget språk första gången de prövade detta. Men andra gången, 2016, klassade de älvdalskan som språk.

Fru talman! Statsrådet Lind säger att regeringen tidigare gjort bedömningen att älvdalskan är ett så kallat folkmål, ett slags dialekt. Vad grundade regeringen detta ställningstagande på?

Jag anser att älvdalskan bör klassas som ett nationellt minoritetsspråk. Jag förstår att det i förlängningen kan bli en budgetfråga. Om älvdalskan klassas som ett eget språk bör den få status som ett nationellt minoritetsspråk, och i dag har vi fem sådana.

Jag anser dock att det är ett begränsat ekonomiskt åtagande. Älvdalingarna själva och den organisation som företräder detta språk, Ulum Dalska, kräver inte att älvdalskan ska kunna användas vid myndighetskontakter. I och med det faller en jättestor bit av kommunalt och statligt åtagande bort, och det blir lättare att genomföra. Älvdalingarna vill bara att älvdalskan ska utvecklas utbildningsmässigt, kulturellt och medialt.

Anf. 26 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Tack igen, Robert Stenkvist, för frågan!

Jag vill verkligen understryka det jag sa i mitt svar och som jag verkligen menar: Jag och regeringen tycker att det är väldigt positivt att älvdalskan utvecklas och att det finns ett levande engagemang och intresse för att lära sig älvdalska bland både föräldrar och ungdomar.

Om man tittar brett både i Sverige och runt om i världen ser man att det finns ett antal språk men också en mångfald av dialekter och folkmål som skiljer sig rätt rejält från det officiella språket i ett land och som tyvärr, vill jag säga, successivt dör ut. Jag har själv rötter i Västerbotten, och det är klart att bondskan också är en väldigt fascinerande dialekt som jag kan önska att jag hade fått med mig som barn.

Jag tror att vi ska komma ihåg att oavsett om vi pratar om språk, dialekter eller folkmål finns det en koppling mellan språk, kultur och identitet. Det har betydelse, och därför välkomnar jag verkligen det arbete som Älvdalens kommun gör för att sprida älvdalskan. Jag har tagit del av hur man har jobbat utifrån det stöd man fått från Allmänna arvsfonden, och det är ett imponerande arbete. Detta vill jag verkligen ha sagt.

Med detta sagt: När regeringen antog de fem nationella minoritetsspråken var det föranlett av ett kommittéarbete – ett gediget arbete. Inom ramen för detta arbete slog man fast att älvdalskan är att betrakta som ett folkmål och en dialekt. Detta gäller såklart även andra folkmål och dialekter.

Dessa frågor har lyfts upp upprepade gånger. Jag är medveten om det engagemang som finns för frågan bland aktörer som talar älvdalska. Som

jag sa pågår det inte något arbete, och det har inte framkommit några nya uppgifter. Enligt Institutet för språk och folkminnen, som är regeringens expertkommitté, finns det fortfarande olika uppfattningar när det kommer till hur älvdalskan ska bedömas och klassificeras. Att SIL International gjorde sin bedömning är inte ensamt en ny omständighet som föranleder regeringen att ändra sin hållning. Vi kände dessutom till denna klassificering sedan tidigare, då regeringen tog ställning till att inte ta frågan om älvdalskans status vidare.

Isof hänvisade i sin rapport från 2017, då frågan var uppe, till att det finns en komplexitet i frågan. Det finns många dialekter i Sverige som skiljer sig rätt rejält från standardsvenskan, bland annat andra mål i Dalarna och mål i Norrbotten. Det är en komplex fråga. Jag vill understryka att det inte behöver vara en fråga om ekonomi. Den nivå som lyfts upp för älvdalskan av Europarådet handlar inte om att det ska ingå i ett förvaltningsområde och de åtaganden som detta handlar om.

Så ligger frågan nu. Jag vill återigen understryka att det är en fråga som jag naturligtvis följer, också språkforskningssmässigt. Jag tycker att det är en fråga där det är intressant att se vad forskningen fortlöpande kommer fram till. Och jag är som sagt väldigt positiv till allt som görs för älvdalskan i Älvdalens kommun.

(forts. § 11)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.51 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

§ 10 Frågestund

Anf. 27 TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av utbildningsminister Anna Ekström, försvarsminister Peter Hultqvist, arbetsmarknadsminister Eva Nordmark och statsrådet Märta Stenevi.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Utbildningsministern besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Mer resurser till försvaret

Anf. 28 PÅL JONSON (M):

Herr talman! Jag vill rikta min fråga till försvarsminister Peter Hultqvist. Försvarsmakten inkom med sitt budgetunderlag förra veckan. Där

aviserade man tydligt att man nu behöver komma in med ett kompletterande budgetunderlag och även revidera den investeringsplan som riksdagen fastställde i höstas. Skälet är helt enkelt att man har fått kostnadsfördyringar i större materiellprojekt, och pengarna räcker inte till.

Moderaternas linje genom alla försvarsförhandlingar har varit mycket tydlig: inga fler underfinansierade försvarsbeslut. Därför förde vi också fram ett budgetalternativ som var väsentligt starkare än regeringens för att finansiera försvarsbeslutet, men tyvärr avslog regeringen det.

Jag vill därför fråga försvarsministern om regeringen till hösten kommer att tillföra mer medel för att hantera de kostnadsfördyringar som nu har uppstått på materielsidan eller om man kommer att skära ned i den krigsorganisation som riksdagen nyligen fattade beslut om.

Anf. 29 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! I Försvarsmaktens budgetunderlag för 2022 framgår att FMV den 15 februari gav Försvarsmakten information om ett antal sannolika förändringar i investeringsplanen. Försvarsmaktens bedömning är att myndigheten kommer att behöva återkomma till regeringen med en reviderad investeringsplan, och det kan medföra justeringar av övriga förslag som framgår av Försvarsmaktens budgetunderlag. Detta har det tidigare informerats om.

Man återkommer i frågan under det första halvåret 2021. Jag tänker inte föregå detta eller säga någonting om det. Jag väljer att tala i frågan när det finns någonting att säga. Man kan inte dra förhastade slutsatser av det som finns att informera om. Jag var i försvarsutskottet den 16 mars och informerade om detta.

Anf. 30 PÅL JONSON (M):

Herr talman! Det är knappt att bläcket har torkat på det försvarsbeslut som vi precis har fattat innan vi nu får information om kostnadsfördyringar. Jag kommer ihåg att försvarsministern stod här i kammaren och sa att detta försvarsbeslut vilar på solid grund.

Jag vill därför fråga om det fortfarande är hans värdering att man kan genomföra försvarsbeslutet med de medel som har anslagits eller om det kommer att behöva tillföras nya medel.

Anf. 31 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Jag tänker inte bidra till spekulationer eller förhastade slutsatser i detta sammanhang. Jag tycker att det är bättre att vänta med att tala till dess att alla konsekvensberäkningar är klara.

Det här är en linje som jag har försökt följa genom åren, och jag tror att det är ett rätt framgångsrikt sätt att bete sig på. Om man däremot av politiska skäl vill bidra till spekulationer bidrar man kanske mot bättre vetande och ibland till förvirring som inte hade behövt uppstå.

Invandring och hedersförtryck

Anf. 32 LUDVIG ASPLING (SD):

Herr talman! Under min livstid har den svenska ordboken fått en del ganska märkliga tillskott. Ord som balkongflickor, uppfostringsresor och

shariapoliser var helt okända när jag var barn, men i dag vet nästan alla vad detta är. Jag tror också att nästan alla vet, om de är ärliga, varför dessa företeelser har blivit vanligare i Sverige. Det beror på att väldigt många människor har flyttat hit från länder där saker som dessa är kulturell norm snarare än undantag. Det här gäller naturligtvis inte alla som flyttar till Sverige, men vissa.

Jag vill fråga statsrådet Märta Stenevi om hon delar uppfattningen att det är just detta samband som har gjort att dessa saker har blivit vanligare i Sverige, det vill säga att väldigt många människor har flyttat hit från länder där det här är kulturell norm. Om hon inte ser detta samband undrar jag om hon har någon egen teori.

Anf. 33 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Herr talman! De fenomen som Ludvig Aspling pekar på är otroligt allvarliga, och det är något som regeringen tar på mycket stort allvar för att motverka. Det här är företeelser som vi aldrig kan acceptera i Sverige och det svenska samhället. Det drabbar flickor och kvinnor men även pojkar och män på ett sätt som vi måste motarbeta. Normer – destruktiva mansnormer – kommer att behöva hanteras.

I regeringen gör vi ett stort arbete för att motverka det hedersrelaterade våldet och förtrycket. Vi kommer att fortsätta att arbeta mot detta förtryck under hela mandatperioden och förhoppningsvis långt efter det. Det är väldigt viktigt att vi kommer till rätta med det här. Alldeles oavsett varifrån det kommer, vem som utför det eller vem det riktas mot ska förtrycket och våldet stoppas.

(Applåder)

Anf. 34 LUDVIG ASPLING (SD):

Herr talman! Nu gällde inte frågan vad regeringen gör, vilket jag förstår att Märta Stenevi gärna berättar om. Utan frågan gällde om hon har en teori om varför det här har blivit så mycket vanligare under min livstid.

Jag tror att Sverige inte har någon chans alls att rå på dessa problem om vi inte först och främst är ärliga om varför problemen vuxit fram från början. Om man inte förstår att de här sakerna har en direkt koppling till mottagande av personer som kommer från länder där det här är kulturell norm har man huvudet djupt ned i sanden.

Anf. 35 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Herr talman! Jag är väldigt besjälad av att vi ska kunna hjälpa de flickor och kvinnor som drabbas av det här våldet. Min absoluta övertygelse är att vi inte gör det bättre genom att stänga gränsen och låta flickor och kvinnor växa upp i läger i Libanon. Vi ska snarare arbeta med de problem som vi ser här och nu och ta krafttag mot den brottslighet som det handlar om och mot de normer som driver fram denna brottslighet. Det kommer jag att ägna en mycket stor del av min vakna tid till.

(Applåder)

Anf. 36 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! I 212 av landets 290 kommuner råder bostadsbrist i någon form. Brist på bostäder hindrar kommuner att växa och människor från att flytta. Allmännyttan i små kommuner kan inte bygga eftersom deras revisorer ställer krav på direktavskrivning med hänvisning till K3, som är ett regelverk för årsredovisning och koncernredovisning. Låga fastighetsvärden innebär att bolagens revisorer kräver att nya bostäder skrivs av direkt.

Det har visat sig vara svårt att komma runt K3 eftersom det har sin grund i ett EU-direktiv. Många mindre kommuner känner sig bakbundna av K3, låga fastighetsvärden och ett strandskydd som förbjuder dem att ta hjälp av sina mest värdefulla tillgångar, som natursköna miljöer, för att öka sin attraktionskraft.

Vad är Märta Stenevis tips till kommunalrådet i en kommun som vill bygga för en befolkning som växer men hindras av regler som missgynnar landsbygden? Hur ska små kommuner kunna bygga de bostäder som efterfrågas?

Anf. 37 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Herr talman! Ett fortsatt högt bostadsbyggande är centralt för svensk utveckling, inte minst i små kommuner. De investeringsstöd som vi har infört har inneburit att vi kunnat hålla uppe ett högt bostadsbyggande även i tider då det varit mer pressat, som under pandemin. Vi har inte sett den nedgång som förväntades i bostadsbyggandet.

Jag tror inte att en uppluckring av strandskyddet i det läget är svaret. Däremot tror jag att vi behöver fortsätta se över vilka regler vi kan arbeta med för att underlätta för både små kommuner och privata fastighetsägare att fortsätta bygga fler bostäder med rimliga hyror i vårt land. Investeringsstödet är en av de åtgärder som har varit väldigt viktiga för att hålla uppe bostadsbyggandet.

Anf. 38 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Strandskyddsregler kommer det sannolikt att beslutas om här så småningom när utredningen är remitterad. Men jag bedömer att den enskilt viktigaste faktorn är att fastighetens värde ökar för varje meter som man kan bygga en fastighet närmare en strandlinje. Därmed ökar också investeringsviljan hos den som skulle vilja bygga sådana bostäder. Med en högre värdering följer även mindre krav på nedskrivningar enligt K3. Investeringsstödet kan sannolikt förändras på ett sådant sätt att det gör bättre nytta för Sveriges landsbygder.

Anf. 39 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Herr talman! Vad som kommer ut av Strandskyddsutredningen får vi återkomma till senare när detta är färdigberett. Men jag är övertygad om att investeringsstödet kommer att göra stor nytta. Det har redan gjort stor nytta där behoven är som störst. Jag hoppas att vi i gott samförstånd kan fortsätta att utvärdera och utveckla investeringsstödet så att vi får fram det stora antal bostäder med rimliga hyror som vi behöver i Sverige.

Regementen på nya orter

Anf. 40 HANNA GUNNARSSON (V):

Herr talman! Min fråga går till försvarsministern.

I försvarsbeslutet från december förra året fick Försvarsmakten i uppdrag att sätta upp ett antal nya regementen i landet. På vissa av de här orterna är det inte särskilt svårt. Där finns redan militär verksamhet, och man sätter mer eller mindre upp en ny skylt. Men på några andra orter är det betydligt svårare att få till infrastrukturen och personalen. Det här har påpekats flera gånger från Försvarsmakten. Det var också den kritik som gjorde att Vänsterpartiet röstade emot flera av de här nya regementena. I dagarna kom det en ny rapport som visar på svårigheter med att starta nya regementen på orter där det i dag inte finns särskilt mycket militär verksamhet.

Hur ser försvarsministern på de återkommande rapporterna och invändningarna mot de nya regementena?

Anf. 41 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Försvarsbeslutet ska genomföras. Regementena ska inrättas enligt direktiv från riksdagen och regeringen. Fortifikationsverket har i uppdrag att jobba med infrastrukturfrågorna tillsammans med Försvarsmakten. Försvarsmakten har att etablera övrig verksamhet i sammanhanget. Min bedömning är att man kommer att kunna fullfölja det som riksdagen och regeringen har beställt.

Anf. 42 HANNA GUNNARSSON (V):

Herr talman! Beslutet är ju fattat, precis som försvarsministern säger. Jag är också övertygad om att de nya regementena kommer att etableras på de orter där vi har bestämt det. Men jag ser stora svårigheter både med byggnationen och med personalförsörjningen. Det finns till exempel risk för mer veckopendling, vilket gör arbetsmiljö och arbetsvillkor sämre för många av de anställda. Hur ser försvarsministern på de här riskerna? Hur ska de kunna hanteras, så att inte kostnader drar iväg och det blir andra negativa effekter?

Anf. 43 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Riksdagsbeslut och regeringsdirektiv är riksdagsbeslut och regeringsdirektiv. Både Försvarsmakten och Fortifikationsverket har att hantera verksamheten med utgångspunkt i det. Sedan finns det risker och problematik i allt. Det finns ingen som kan säga att någonting i försvarsbeslutet egentligen kommer att vara enkelt och lätt, utan vi kommer att ha utmaningar att möta hela tiden. Men jag är övertygad om att man kommer att verkställa det som riksdagen har beslutat.

Slöjförbud på skolor och förskolor

Anf. 44 CHRISTIAN CARLSSON (KD):

Herr talman! För vissa är slöjan hijab ett personligt val. För andra är den bara ett tvång och en del av ett hedersförtryck. I vilket fall är slöjan ett uttryck för en syn där kvinnor förväntas dölja sig själva för att betraktas

som anständiga. Slöjan lägger ansvaret för mäns sexualitet på flickorna, vilket också är själva kärnan i hederskulturen.

Min fråga till jämställdhetsminister Märta Stenevi är om hon och regeringen anser att det är rätt att små flickor kan skickas till förskolan eller skolan iklädda slöja eller om hon likt Kristdemokraterna är beredd att förbjuda detta.

Anf. 45 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Herr talman! Vi anser att små flickor ska ha rätt att klä sig som de vill, oavsett om det innebär att de bär slöja eller inte. Vi anser vidare att det är helt avgörande för jämställdheten i det här landet att vi tittar på de faktorer som framför allt driver ojämställdhet, till exempel de stora ekonomiska skillnader som finns mellan män och kvinnor och de skillnader i arbetskraftsdeltagande som finns inom vissa grupper, bland annat utlandsfödda kvinnor. Det senare är något som skapar situationer där mammor som inte etablerar sig på arbetsmarknaden och inte heller får kontakt med det svenska samhället isoleras i hemmet, ibland tillsammans med sina små barn.

Det är inte regeringens eller Miljöpartiets avsikt att rycka av små flickor slöjan på dagis. Det är däremot vår absoluta avsikt att se till att varje barn i det här landet har rätt att klä sig så som det vill – utan tvång, utan förtryck och utan hot om våld.

(Applåder)

Anf. 46 CHRISTIAN CARLSSON (KD):

Herr talman! Hederskulturen ska förstås bekämpas, och det görs bäst genom riktiga satsningar på att motverka hedersförtrycket. Det är därför Kristdemokraterna exempelvis satsar mer pengar än regeringen på att stärka rättsväsendet, så att vi kan bekämpa hedersbrotten. Men vi anser också att man bör förbjuda slöjor på småflickor i förskola och skola. Vi tycker att det är viktigt att barnen ska få vara barn, och det hoppas vi att regeringen också kan ta fasta på.

Anf. 47 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Herr talman! Barn ska få vara barn, och sättet att komma till rätta med hedersförtryck och våld är att bryta med de normer som driver fram hedersförtryck och våld. Förbud och straff kan ha sin plats, men inte när det gäller små barn. Små barn ska få välja vad de har på sig. Det gäller oavsett om Kristdemokraterna tycker om de klädesplaggen eller inte. Vad vi i stället behöver arbeta hela tiden med är att motverka de normer som driver fram hedersförtryck och våld.

Möjligheterna att anmäla arbetsmiljöproblem

Anf. 48 ARMAN TEIMOURI (L):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Eva Nordmark.

Politiken behöver korta de avstånd som måste övervinnas för att löntagare ute på arbetsplatser ska våga säga ifrån. Jämfört med Norges motsvarande myndighet fick Arbetsmiljöverket 2016 in betydligt färre tips, 1 600 jämfört med 7 000. Det handlar givetvis inte om att arbetsmiljöproblemen skulle vara större i Norge. I stället handlar det om enkelhet och trygghet.

Exempelvis kan en anmälan lämnas anonymt och ger ingen risk för personliga påföljder.

När ett arbetsmiljöproblem eller ett arbetsmiljöbrott börjar utredas har konsekvenserna oftast redan hunnit bli kritiska. Därför vill Liberalerna att det ska bli enklare att slå larm om missförhållanden på arbetsplatser. Min fråga till ministern är vad regeringen tänker göra för att minimera tystnadskulturen på arbetsplatser och därmed trygga arbetsmiljön.

Anf. 49 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Herr talman! Jag tackar Arman Teimouri så mycket för frågan. Tystnadskultur är någonting väldigt allvarligt som vi inte ska ha på svensk arbetsmarknad. Det är därför det är så otroligt viktigt att vi har en aktiv skyddsorganisation med skyddsombud som kan utföra sitt viktiga arbete. Det är också därför det är väldigt viktigt att alla kan larma om missförhållanden på sina arbetsplatser. Av det skälet kommer regeringen att komma med ett lagförslag om hur vi stärker rätten att slå larm. Det handlar alltså om att visselblåsare ska få ett stärkt skydd. Det här är väldigt viktigt och centralt för att kunna säkerställa att skattebetalarnas pengar går till rätt saker, men också för att motverka och förhindra den tystnadskultur som i dag har brett ut sig på svenska arbetsplatser.

Anf. 50 ARMAN TEIMOURI (L):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. Men jag tror att det krävs mycket mer än att bara stärka skyddet. Vi i Liberalerna anser att det måste bli mycket enklare att anmäla missförhållanden på arbetsplatser. Vi skulle gärna vilja att man gav ett uppdrag till Arbetsmiljöverket att utreda hur anmälningar kan göras på ett enklare sätt; på så sätt tryggas de som anmäler missförhållanden på arbetsplatser.

Anf. 51 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Herr talman! Jag vill verkligen välkomna Liberalernas engagemang i den här frågan. Jag tror att det fortfarande är för få som känner till den tipstelefon som Arman Teimouri hänvisar till. Det här är såklart väldigt viktigt.

Jag vill också säga att det generellt är väldigt viktigt att vår myndighet Arbetsmiljöverket har de resurser och den kapacitet som är så viktig både för att se till att vi har en god arbetsmiljö i det här landet och för att trycka tillbaka den arbetslivskriminalitet som breder ut sig. Där är tipstelefoner och andra verktyg såklart väldigt viktiga.

Skolbarns hälsa

Anf. 52 GUNILLA SVANTORP (S):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till statsrådet Anna Ekström.

När skolbarn skattar sin egen hälsa upplever sex av sju att de har en god hälsa, men det skiljer sig väldigt mycket. Dels mår flickor sämre än pojkar, dels mår de äldre barnen sämre än de yngre barnen. Allra sämst mår barn som har funktionsnedsättningar, vilket oroar.

Trots att barnen är nöjda ser man nu att oron ökar. De får ont överallt och mår helt enkelt inte bra. Livet stressar oss, och pandemin stressar oss

ännu mer. Unga i dag upplever sig vara satta på vänt i sitt liv. De har inte möjlighet att göra de roliga sakerna.

Därför vill jag fråga statsrådet om vilka åtgärder man vidtar redan nu och kommer att vidta för att öka barns välbefinnande.

Prot. 2020/21:100

25 mars

Frågestund

Anf. 53 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Tack för en väldigt angelägen fråga!

Det är många i vårt land som har drabbats hårt av den pandemi som sliter sönder så mycket i vårt samhälle. Unga och inte minst gymnasieungdomar och ungdomar som läser på högskolan, yrkeshögskolan och komvux har verkligen drabbats mycket hårt.

De har drabbats av att de får ha distansundervisning, vilket riskerar att göra lärandet svårare för dem. De har också drabbats genom att de i stor utsträckning har fått avstå från sådant som gör livet roligt, särskilt i de åldrarna.

I dag har Folkhälsomyndigheten meddelat att man lyfter den nationella rekommendation som har gällt om en blandning av fjärr- och distansundervisning och närundervisning i gymnasieskolan.

Det blir nu upp till varje skola att se till att man kan bedriva undervisning på ett smittsäkert sätt. Jag välkomnar det. Det ökar möjligheterna för elever i de områden där smittan inte är så allvarlig att komma till skolan, vilket är väldigt viktigt för de eleverna, herr talman.

Anf. 54 GUNILLA SVANTORP (S):

Herr talman! Tack så mycket för svaret!

I kristider som vi är i nu talar man väldigt mycket om pengar och investeringar i det ena och det andra. Men det är väldigt sällan som vi talar om investeringar i barn och unga. Därför vill jag fråga statsrådet hur hon ser på vad som är investeringar i barn och unga framöver.

Anf. 55 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Just i dessa dagar betalas den skolmiljard ut som regeringen via budgetpropositionen har sett till kan ställas till skolornas förfogande för att hantera några av de problem som Gunilla Svantorp talar om.

Vi har också stora statsbidrag i det så kallade likvärdighetsbidraget som ska gå till bland annat elevhälsa. En stor utredning ser just nu över elevhälsan och kommer med förslag.

Jag ser fram emot att ta fram fler förslag till riksdagen som kan stärka elevernas hälsa. Det är väldigt viktigt.

Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck

Anf. 56 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Herr talman! Alla har rätt att välja sin kärlek, vara sig själva och leva sina liv. Hedersförtryck och våld som begränsar de rättigheterna måste stoppas, och normerna bakom måste förändras. Idén om oskulden som kan kontrolleras måste bort. Alla kvinnor måste få den egenmakt som arbete innebär.

I dag har både Rädda Barnen och Miljöpartiets jämställdhets- och mångfaldskommitté presenterat rapporter om arbetet mot det hedersrelaterade våldet och förtrycket. Jag vet att regeringen har prioriterat de här frågorna mycket och bland annat avsatt 180 miljoner nya kronor till arbetet mot hedersvåld.

Vad skulle konsekvenserna bli, Märta Stenevi, om regeringen i stället hade gjort som Kristdemokraterna och tagit bort 100 miljoner av de pengarna för att motverka hedersförtryck och våld?

Anf. 57 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Herr talman! Som jag har svarat på ett par av de tidigare frågorna är det en oerhört viktig fråga för regeringen att bryta med det hedersrelaterade våldet och förtrycket som inskränker barns och ungas frihet och möjlighet att välja sina liv och leva sina liv fritt.

Vi har bland annat stiftat nya lagar. Vi har skärpt straffen för hedersbrott. Vi har infört ett utreseförbud som ska skydda barn från att föras utomlands i syfte att ingå barnäktenskap eller att könsstympas.

Vi har också stärkt det förebyggande arbetet. De pengar vi avsätter för det förebyggande arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck är helt centrala för att vi ska få upp den kunskap som krävs för att den personal som omger barnen ska kunna fånga upp de signaler som man kan se och därmed ge barn möjlighet och stöd att ta sig ur hedersrelaterat våld och förtryck. Det handlar också om att arbeta förebyggande med de föräldrar och släktingar som utövar våld och förtryck.

Det är en oerhört viktig satsning. Jag är glad att vi har de pengarna för att arbeta för de här barnens bästa.

Anf. 58 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Herr talman! I den rapport som Rädda Barnen presenterar finns det många viktiga förslag. Det gäller bland annat frågan om så kallade oskuldskontroller. Det är en helt ovetenskaplig medicinsk kontroll som går ut på att bekräfta om en flicka har eller inte har haft sex. Samma förslag att förbjuda den här typen av ovetenskapliga kontroller presenterar vi i Miljöpartiet. Vilket förslag tycker Märta Stenevi är viktigast i Rädda Barnens rapport?

Anf. 59 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Herr talman! Det som Annika Hirvonen lyfter fram är en väldigt viktig dimension i rapporten. En del som jag skulle vilja lyfta fram är att prioritera arbetsmarknadsåtgärder riktade till utlandsfödda kvinnor och kvinnor i utsatta områden.

När vi stärker mammornas eget bestämmande, mammornas egen kontakt med samhället och mammornas etablering i samhället har vi stora möjligheter att få hela familjer och släkter att lämna hedersrelaterat våld och förtryck och därmed också hjälpa de barn som utsätts.

Anf. 60 STEN BERGHEDEN (M):

Herr talman! Jag har en allmänpolitisk fråga, så den blir till Anna Ekström.

År 2013 fattade riksdagen ett tydligt beslut om att vi skulle ha 170–270 vargar i Sverige. Sedan S-regeringen tog över 2014 har vargstammen kraftfullt ökat. I dag har vi uppskattningsvis 400–450 vargar i Sverige. Det innebär att riksdagens beslut om 170–270 vargar inte följs av regeringen. I världen finns det cirka 200 000 vargar. Det innebär att vargen inte är hotad. Man jagar också varg i Europa för att hålla vargstammen på en rimlig nivå.

Sverige vill också producera livsmedel. Då är det viktigt att vi håller vargstammen på en låg nivå. Sverige måste kunna producera mer livsmedel. Då ska vi inte producera mer vargar. Min fråga till ministern är: Varför följer inte regeringen riksdagens beslut från 2013 att Sverige ska ha max 170–270 vargar?

Anf. 61 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Precis som Sten Bergheden sa är detta en allmänpolitisk fråga som inte hör till mitt ansvarsområde. Jag hamnar nu i det bryderi som man då och då hamnar i.

Jag vänder mig till Sten Bergheden och säger att jag tycker att det är en viktig fråga. Det är en fråga som förtjänar ett svar som är underbyggt, genomtänkt och bygger på regeringens samlade erfarenheter och samlade arbete i frågan.

Jag får därmed ödmjukt be Sten Bergheden att återkomma till statsrådet som är ansvarig för frågan i en skriftlig fråga eller i en frågestund där hon är närvarande.

Än en gång, herr talman, ber jag om ursäkt för att jag inte kan svara på den konkreta frågan. Men det är hederligare att säga som det är än att prata runt.

Anf. 62 STEN BERGHEDEN (M):

Herr talman! Det är bara att beklaga. Jag vill samtidigt skicka med ministern ytterligare en fråga som man kan förbereda ett svar på när det kommer in en skriftlig fråga. Den handlar om vargföryngringen.

Där står det också tydligt i beslutet 2013 att det inte skulle ske i renskötselområden. Varför följer inte regeringen riksdagens beslut när det gäller varv vargföryngringen får ske? Det håller Naturvårdsverket just nu på att planera i Jämtland. Ta med den frågan också.

Anf. 63 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Jag tackar Sten Bergheden för den kompletterande frågan. Jag kan försäkra att i den mån Sten Bergheden väcker den frågan skriftligen eller muntligen kommer det ett bättre svar än vad jag kan leverera nu.

Till herr talmannen får jag be om ursäkt för att jag hanterat frågan på det här sättet, och till alla mina medarbetare får jag be om ursäkt för att jag inte kan klara att svara bättre än så här.

Anf. 64 TALMANNEN:

Jag vet inte om utbildningsministern egentligen behöver be om ursäkt. Definitionen på en allmänpolitisk fråga kan diskuteras. Jag tänker att den här frågan var ganska detaljerad. Jag skulle nog ändå sätta frågetecken för att det verkligen var en allmänpolitisk fråga. Vi ser fram emot skriftliga frågor, interpellationer och annat så det står härliga till framöver.

Försvarsmaktens kostnader för stöd under pandemin

Anf. 65 CAROLINE NORDENGRIP (SD):

Herr talman! Min fråga går till försvarsministern.

I förordningen om Försvarsmaktens stöd till civil verksamhet finns reglerat att Försvarsmakten på begäran får lämna stöd till myndigheter, kommuner och regioner. Det är även reglerat att Försvarsmakten ska ta ut avgifter för stöd enligt denna förordning. Full kostnadstäckning ska då uppnås.

Regeringen har den 28 januari beslutat om en förändring i regleringsbrevet som gör undantag i denna förordning. Av beslutet framgår att stöd som Försvarsmakten lämnar med anledning av covid-19 till kommuner och regioner under perioden 1 januari till 30 juni ska lämnas utan att någon avgift tas ut.

Detta beslut tillämpas retroaktivt, och enligt nya direktiv ska stöd under denna period finansieras från Försvarsmaktens anslagspost för förbandsverksamhet och beredskap.

Min fråga till försvarsministern är: Varför gjorde regeringen denna förändring? Och kan försvarsministern garantera full kostnadstäckning för det stöd som Försvarsmakten lämnar med anledning av covid-19?

Anf. 66 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Jag har tidigare svarat på en liknande fråga i samband med ett möte i utskottet.

Det är mycket som har skett i samband med covid- och coronahanteringen. Tanken är nu att det ska göras en reglering i efterhand där Försvarsmakten ska få kostnadstäckning för de utgifter som man har haft i det här sammanhanget.

Anf. 67 CAROLINE NORDENGRIP (SD):

Herr talman! Jag tackar försvarsministern för svaret. Det är glädjande att en reglering kommer att ske, men före förändringen i regleringsbrevet var full kostnadstäckning garanterad. Jag uppfattade inte om försvarsministern svarade på om full kostnadstäckning ska garanteras. Jag uppfattade inte heller något svar på varför regeringen gjorde denna förändring.

Jag vill även fråga försvarsministern när, i så fall, denna kostnadstäckning kommer att ske.

Anf. 68 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Man kanske i dessa tider, som är rätt omständliga för oss alla och även för Regeringskansliet, kan ha viss fördragsamhet med att jag nu inte anger en specificerad tidpunkt.

Däremot är det så att det ska göras en kostnadsersättning här. Tanken var redan från början att det skulle ske, men på grund av hela den situation som corona har lett till när det gäller omständigheter i samhället har det skett vissa förändringar i direktiv och annat. Vi återkommer.

Prot. 2020/21:100

25 mars

Frågestund

Webbfilter i offentliga datorer

Anf. 69 HELENA VILHELMSSON (C):

Herr talman! Frågan om webbfilter mot oönskat innehåll i offentliga datorer har diskuterats under lång tid, bland annat här i kammaren.

I skolans digitala utrustning kan grova våldsscener och pornografiska scener finnas endast ett klick bort, vilket är både kränkande och otryggt. Undersökningar visar att tidpunkten då barn exponeras för porr kryper långt ned i åldrarna.

Ett webbfilter är förstås inte den enda lösningen på problemet; det påstår ingen. Men ett webbfilter är en reason to speak. Ett filter tillsammans med samtal om normer och värdegrunder ger barnen en bra grund att stå på.

Det tycker uppenbarligen också många kommuner, för tre av fyra kommuner har installerat någon form av webbfilter. Detta har de gjort utan någon större vägledning från SKR eller regeringen. Kvalitet, funktion och pris är frågor som skulle ha kunnat hanteras gemensamt.

Min fråga till Anna Ekström blir: Vad är ministerns budskap till de kommuner som söker stöd för att installera webbfilter? Och framför allt: På vilket sätt vill ministern säkerställa en trygg digital miljö utan olämpligt och kränkande innehåll för våra barn?

Anf. 70 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Tack, Helena Vilhelmsson, för en väldigt viktig fråga!

Våra barn och ungdomar och elever som går i skolan ska inte i skolan och i skolans datorer möta pornografiskt innehåll eller innehåll som på något vis är kränkande eller skrämmande. Det är ett viktigt ansvar för skolans huvudmän att se till att skolorna är trygga och säkra också när det gäller användningen av olika it-plattformar och liknande som skolan tillhandahåller.

Ansvaret ligger på skolans huvudmän, och jag är glad att så många huvudmän tar detta ansvar. Jag är, precis som Helena Vilhelmsson, angelägen om att alla huvudmän ska ta det.

Till stöd för detta får nu huvudmännen en ny skrivning i den läroplan vi har, där vi skriver tydligare och mycket mer ordentligt kring de här frågorna i det kunskapsområde som handlar om sexualitet, relationer och samtycke. Jag ser fram emot att se till att skolorna får ett ordentligt verktyg för att arbeta med de här viktiga frågorna.

Anf. 71 HELENA VILHELMSSON (C):

Herr talman! Då hoppas jag verkligen att den här skrivningen i läroplanen också ger stöd till kommunerna för just den tekniska utrustningen, för det är det man vittnar om har saknats. SKR har pratat om att man ska framställa en vägledning. Det har man gjort i två år, och ingenting har hänt.

Jag kanske också kan hoppas på den nationella planen för trygghet och studiero som komma skall. Jag hoppas att den kommer snart, och jag hoppas att den omfattar det här. Om den inte gör det, och om man vill ha någon väg framåt också för det tekniska stödet – är ministern möjligen intresserad av att ge Skolverket ett uppdrag i frågan?

Anf. 72 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Tack, Helena Vilhelmsson, för det uttalade stödet för det arbete som vi gör – i stor utsträckning gemensamt inom januariavtalet – för att stärka ämnet sexualitet, relationer och samtycke!

Jag vill betona att vi i de nya skrivningarna i läroplanen också tydligt har markerat att det ska finnas tillgång till undervisning för eleverna som handlar om pornografi. Jag ser fram emot ett fortsatt arbete i det här och får återkomma i frågan.

Elevers lust att lära

Anf. 73 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Jag har en fråga till utbildningsminister Anna Ekström.

Häromdagen presenterade Ingenjörsvetenskapsakademien en viktig rapport kring unga skolelevers attityd till skolan, inte minst när det gäller matematik och naturorienterade ämnen.

Det fanns flera ljuspunkter, nämligen att svenska elever generellt trivs i skolan och att man ser att motivationen är stor, inte minst bland ungdomar som har utrikes bakgrund. Det visade sig även att deras intresse för naturkunskap och matematik är högre jämfört med andra elevgrupper.

Men det fanns också vissa delar som oroar och bekymrar mig, nämligen att man bara läser det man måste läsa. Det visar sig också att lusten att lära sig och att lära sig mer sjunker och att den har sjunkit så pass mycket att det är den lägsta nivån under 2000-talet.

Min fråga till utbildningsministern är hur hon ser på de här resultaten och vad regeringen tänker göra för att vända utvecklingen.

Anf. 74 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Tack, Roger Haddad, för att ledamoten fäster uppmärksamhet på den viktiga rapporten från Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien!

Regeringen har satsat stora resurser på att stärka undervisningen i två ämnen som är väldigt viktiga för de frågor som Roger Haddad lyfter upp.

Jag tänker på Matematiklyftet, en satsning som har inneburit att väldigt många av Sveriges matematiklärare har fått en uppdaterad och evidensbaserad på forskningen byggd kompetensutveckling i hur man ska undervisa i matematik för att stärka elevernas kunskaper och lust att lära.

Men, herr talman, jag tänker också på Läslyftet. Ämnet svenska och språkförståelse och läsförståelse är viktigt för själva svenskämnet, men det är också viktigt för alla de ämnen, till exempel matematik, som kräver att man utvecklar ett ämnesspråk.

Regeringen avser att fortsätta de här satsningarna och kommer att göra det i samarbete med Roger Haddad och hans kamrater i januariavtalet.

Anf. 75 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Tack, utbildningsministern, för svaret! Det finns också i skuggan av pandemin kvalitetsbrister i skolan som jag är rädd förvärrar denna utveckling, nämligen brister i studiero och ökad andel obehöriga lärare. Men det handlar också om att vi har för låga resultat om man tittar på de nationella proven, där alltför många elever ligger på de lägsta nivåerna.

Jag tror inte att fokus då ska vara på att ändra gränser för godkänt eller att införa ett nytt underkänt betygssteg. Det krävs fler och andra reformer för att lyfta kvaliteten.

Anf. 76 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Det absolut viktigaste för undervisningen i matematik är förstås att vi har behöriga matematiklärare. Till min glädje såg jag i dag att Skolverket presenterade att både andelen och antalet lärare som är behöriga i svensk skola faktiskt ökar.

Herr talman! Låt mig också passa på att framföra mina hjärtliga gratulationer till Roger Haddad på födelsedagen. Trots att vi talar om matematik säger jag inte hur många år ledamoten fyller.

(Applåder)

Åtgärder mot ungdomsarbetslösheten

Anf. 77 ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Min fråga går till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark.

Vi går nu in i andra året av en global pandemi som har fått väldigt stora effekter på många samhällsområden, inte minst på arbetsmarknaden.

Vi ser nu hur grupper som redan tidigare hade det svårt på arbetsmarknaden drabbas ännu hårdare. En grupp som både är mer sårbar än andra och som har drabbats väldigt hårt är ungdomar. Vi såg i slutet av förra året att ungefär 60 000 ungdomar, exklusive heltidsstuderande, var arbetslösa. Vi ser också att fler ungdomar helt lämnar arbetskraften samtidigt som vi nu går mot terminsslut och en grupp som lämnar gymnasiet.

Jag vill därför fråga arbetsmarknadsministern vad hon och regeringen avser att göra för att hjälpa de ungdomar som nu är eller riskerar att bli arbetslösa.

Anf. 78 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Herr talman! Tack, Anna Johansson, för den väldigt viktiga frågan!

Vi kan konstatera att det är just de ungdomar som inte har fullföljt sin gymnasieutbildning som riskerar att långvarigt hamna utanför arbetsmarknaden. Därför är det särskilt viktigt att sätta in åtgärder för just den gruppen så att de ungdomarna kan fullfölja sin gymnasieutbildning. Det är bland annat därför som regeringen har byggt ut och fortsätter att bygga ut antalet utbildningsplatser i hela landet. Det är en väldigt viktig utgångspunkt.

Regeringen kunde för två veckor sedan också meddela att vi avsätter 200 miljoner för jobb för unga. Det ska gå just till de unga som gick ut gymnasiet förra året och i år, så att de ska kunna få en första rad på sitt cv.

Detta är exempel på viktiga insatser som regeringen gör. Jag vill också säga till alla unga att även om det är tufft just nu är det inte kört.

Anf. 79 ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag tackar arbetsmarknadsministern för svaret.

Nu är vi i en akut hantering av en krissituation som naturligtvis kräver exceptionella åtgärder. Men vi kan också se att det finns risk för kvardröjande effekter när pandemin så småningom släpper och vi kan börja återgå till ett mer normalt tillstånd. Jag vill därför komplettera med att fråga ministern vad regeringen har för avsikt att göra för att långsiktigt minska risken för långtidsarbetslöshet och återstarta arbetsmarknaden inte minst för unga.

Anf. 80 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Herr talman! Det här är väldigt centralt: att vi, med det allvarliga läge vi har på svensk arbetsmarknad, verkligen startar om ekonomin. Regeringen har gjort kraftfulla satsningar i årets budget som handlar om att stärka välfärden, att stärka konkurrenskraften och också att skapa fler gröna jobb. Det är såklart helt avgörande. Det handlar om ungefär 75 000 nya jobb.

Jag kommer själv från de norra delarna av Sverige, herr talman, där det nu görs enorma investeringar som också kommer att öka antalet lediga jobb. Vi behöver fortsätta.

En ökad vaccinationstakt

Anf. 81 VIKTOR WÄRNICK (M):

Herr talman! Vi går just nu igenom en tredje våg av coronapandemin. Regeringen har lovat att alla över 18 år ska erbjudas vaccin innan midsommar, men det går ju alldeles för trögt.

Mitt eget hemlän Gävleborg plågas särskilt hårt av smittspridningen. Vi har fått uppleva den högsta dödligheten i covid-19 sett till antalet invånare jämfört med övriga Sverige. Det finns en oerhörd trötthet bland Gävleborgarna i allmänhet och länets vårdpersonal i synnerhet.

Mitt i detta är situationen eskalerande igen. Exempelvis förbereds nu Hudiksvalls och Bollnäs sjukhus för ökat tryck när Gävle sjukhus behöver avlastas. Det behövs hoppfullhet, men vaccinleveranserna krånglar och dröjer. Det duger inte.

Min fråga till utbildningsminister Anna Ekström, allmänpolitiskt svarande i denna frågestund, är därför vilka nya åtgärder regeringen avser att vidta som kan snabba på vaccineringen.

Anf. 82 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Tack för en väldigt viktig fråga! Vi är många nu som sätter vårt hopp till våren och värmen men också till vaccinet, som ska se till vi kan komma tillbaka till kanske inte en riktigt vanlig vardag men en mycket mer normal vardag.

De förseningar som har skett på leveranssidan är väldigt beklagliga, men de har sin grund i just att de är förseningar. De är förseningar som har drabbat alla länder i EU. Inom EU arbetar vi nu väldigt hårt med att se till att leveranserna kan komma igång, men också med att se till att den internationella handel som är en förutsättning för att vaccintillverkningen ska kunna fungera jorden runt kan fungera så bra som möjligt.

De insatser vi gör på det internationella området för att säkra tillgången till vaccin kanske är det viktigaste vi kan göra just nu, herr talman, för att säkra att vi får in vaccinet till Sverige. När vi väl får vaccinet till Sverige är det våra regioner som ska se till att sprutorna kommer i armarna på folk så fort som möjligt.

Anf. 83 VIKTOR WÄRNICK (M):

Herr talman! Vi är överens om problembilden, och vi är överens om allvaret i situationen. Men min fråga gällde just nya åtgärder, om det är någon ytterligare som regeringen kan tänkas vidta.

Det har gått ett år. Människor är otroligt trötta på situationen. Vaccinen når inte fram. Andra länder har faktiskt vaccinerat en större del av sin befolkning än vad Sverige har. Det kan inte gå snabbt nog. SKR varnar nu för att vi inte kommer att nå målet om att ha erbjudit alla vaccin fram till midsommar.

Min fråga kvarstår: Går det att göra mer, och vad tänker regeringen i så fall göra?

Anf. 84 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Jag vidhåller att det viktigaste regeringen kan göra är att stärka arbetet tillsammans med övriga EU-länder för att säkerställa att vaccinet kan komma ut i de handelskedjor som vi har avtalat om och som det finns försäljningsavtal och liknande kring.

Regeringen vilar inte på hanen. Medan vi står här deltar statsminister Stefan Löfven i ett stort EU-toppmöte som bland annat handlar om tillgången till vaccin. Ingenting lämnas ogjort som kan göras för att säkra tillgången och säkra att sprutorna kommer till våra gamla och sedan, i takt med det, till hela befolkningen.

Regeringens invandringsspolitik och långtidsarbetslösheten

Anf. 85 MAGNUS PERSSON (SD):

Herr talman! Min fråga går till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark.

I dagsläget skenar arbetslösheten. Mest oroande är de långtidsarbetslösa, som kommit allt längre från arbetsmarknaden – till dags dato över 180 000 personer. Detta är siffror som var alarmerande långt innan pandemin och ljusår från arbetsmarknadsministerns och regeringens mål om Europas lägsta arbetslöshet.

Den största anledningen till dessa siffror är de politiska beslut som ledde till en extremt hög invandring från 2015 och framåt av grupper som saknar kompetens för att vara anställbara på den svenska arbetsmarknaden. Trots högkonjunktur, hög sysselsättningsgrad, 100-procentigt subventionerade anställningar och integrationsinsatser till miljardkostnader fick man inte folk i arbete, samtidigt som vi hade en extremt låg arbetslöshet bland inrikes födda vid den här tiden.

Herr talman! Min fråga till arbetsmarknadsministern lyder: Är arbetsmarknadsministern beredd att erkänna att det till stor del är regeringens misslyckade invandringsspolitik som lett till de höga arbetslöshetssiffror som vi kan se nu och som vi kunde se innan pandemin slog till?

Anf. 86 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Herr talman! Tack, Magnus Persson, för din viktiga fråga om långtidsarbetslösheten!

Jag vill börja med att konstatera att under hela Stefan Löfvens tid som statsminister har sysselsättningen ökat, med undantag för den dipp som vi har sett nu under coronapandemin. Vi har också kunnat se att etableringen har gått allt snabbare. Det är dock ingen tvekan om att vi nu har ett väldigt allvarligt läge på svensk arbetsmarknad. Vi ser också att de långtidsarbetslösa ökar.

En viktig anledning till att många är långtidsarbetslösa är att de inte har den kompetens som krävs för de jobb som finns lediga på arbetsmarknaden. Det handlar alltså om att vi behöver stärka utbildningen för dem som står längst från arbetsmarknaden. Gymnasieutbildning är entrebiljetten till svensk arbetsmarknad i dag. Det är en väldigt viktig åtgärd: att fortsätta bygga ut Kunskapslyftet på det sätt som vi har påbörjat.

Vi ska också vara glada att vi har gjort det och står väl rustade i dag, för det gör att fler arbetslösa i dag kan utbilda sig.

Anf. 87 MAGNUS PERSSON (SD):

Herr talman! Regeringen använder ofta Sveriges höga sysselsättningsgrad för att släta över debatten om de höga arbetslöshetssiffrorna. Sysselsättningsgraden kan mätas på många olika vis, men det räcker att jobba en timme i veckan för att vara en del av statistiken. Anser inte ministern att ett land med så hög sysselsättningsgrad som Sverige ska ha en lägre arbetslöshet när det gäller de reguljära jobben?

Anf. 88 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Herr talman! Självklart är jag inte nöjd med att vi har en så hög arbetslöshet som vi har i Sverige. Det är därför vi också agerar med otroligt kraftfulla insatser – i årets budget över 100 miljarder extra, när det gäller arbetsmarknadspolitiken 9 miljarder. Det är därför vi vidtar den typen av åtgärder att vi ser till att fler som är arbetslösa nu får möjlighet att studera och utbilda sig med bibehållen ersättning. Det är därför vi ställer krav på Arbetsförmedlingen att öka övergångarna till utbildning. Mycket mer måste fortsatt göras.

Kärnvapen och Sveriges militära samarbete med Storbritannien

Anf. 89 HÅKAN SVENNELING (V):

Herr talman! Min fråga går till försvarsministern.

Nyligen meddelade den konservativa brittiska regeringen att man tänker öka antalet kärnvapenspetsar. Det sker genom att man höjer det så kallade taket från dagens 180 stridsspetsar till 260 stridsspetsar som högsta nivå. Detta gör Storbritannien trots att man har skrivit under icke-spridningsavtalet NPT, som föreskriver att alla länder, även de fem kärnvapenländerna, ska nedrusta. Storbritanniens agerande kan leda till att det blir en rustningsspiral och motverka Sveriges ambitioner vid höstens uppföljningskonferens för avtalet NPT.

I skrivelsen om internationella försvarssamarbeten redogör regeringen för Sveriges militära samarbete med Storbritannien. Sverige har i dag ett bilateralt avtal sedan 2014. Brittiska soldater deltar i svenska övningar, och Sverige ingår sedan 2017 i den brittiska snabbinsatsstyrkan JEF.

Jag undrar om Sveriges militära relationer med Storbritannien kommer att ändras nu när den konservativa brittiska regeringen kapprustar och ökar antalet stridsspetsar för kärnvapen.

Anf. 90 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Regeringen har varit väldigt tydlig i sitt budskap när det gäller synen på kärnvapen och även det senaste agerandet från Storbritanniens sida. Däremot är de försvarssamarbeten som vi har med Storbritannien oerhört viktiga för Sverige och för stabiliteten i vår del av Europa.

Jag ser det som väldigt viktigt att öva tillsammans med Storbritannien, delta i Joint Expeditionary Force tillsammans med Storbritannien och ha Storbritannien som en del i den transatlantiska länken. Vi bedriver just nu också förhandlingar med Storbritannien om vilka gemensamma slutsatser vi ska dra om konsekvenserna av brexitomröstningen och hur vi ska samordna våra insatser framöver.

Storbritannien är en viktig partner och kommer att vara det även fortsättningsvis. Att vara partner med någon innebär inte att man behöver dela samtliga uppfattningar eller samtliga ageranden. Men att mista Storbritannien i vår del av Europa skulle vara skadligt för den samlade säkerheten.

Anf. 91 HÅKAN SVENNELING (V):

Herr talman! Jag tycker att det är tråkigt att försvarsministern närmar sig kärnvapenstater som USA, Frankrike och Storbritannien på det här sättet och utan att se att man legitimerar dem. Sverige skulle kunna bedriva en linje där man förbjöd kärnvapenanvändning i Sverige och transport av kärnvapen i Sverige. Man skulle kunna förespråka kärnvapenfria zoner i vårt närområde, som i Norden, och man skulle kunna lämna JEF-insatsen tillsammans med Storbritannien.

Jag undrar därför om försvarsministern inte ser ett problem i att han legitimerar kärnvapenstaterna genom att närma sig dem.

Anf. 92 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Vi legitimerar inte kärnvapen. Vi arbetar aktivt mot kärnvapen, och icke-spridningsavtalet är oerhört väsentligt i det arbetet. Det är väldigt viktigt att vara inom ett avtal där kärnvapenmakterna finns med, och det är där vi har plattformen. Att säga upp de här samarbetena skulle vara förödande för stabiliteten och säkerheten i Europa.

Sedan tycker jag inte att man ska glömma bort de kärnvapen som finns på den ryska sidan och som också bör hanteras i de här sammanhangen.

Ett värdlandsstödsavtal med Finland

Anf. 93 MARKUS SELIN (S):

Herr talman! Jag har en fråga till försvarsminister Peter Hultqvist.

I en mer orolig värld är det viktigt med goda relationer till länder som delar våra gemensamma demokratiska grunder. Regeringen har sedan

2014 arbetat målinriktat och aktivt för att stärka internationella samarbeten och teckna bilaterala avtal. Våra samarbeten med exempelvis Storbritannien, baltstaterna och även USA är djupare än någonsin.

Bland våra samarbeten har det finska kommit längst. Nu pågår förhandlingar för att inrätta värdlandsstödsavtal med Finland. Behovet av ett sådant avtal följer med det fina, djupa svensk-finska försvarssamarbetet.

Hur går förhandlingarna, och hur långt har regeringen kommit i processen med att upprätta ett värdlandsstödsavtal med Finland?

Anf. 94 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Det är en viktig fråga som belyses här. Vår förhoppning är att vi under våren, i april–maj, ska kunna vara klara med den här processen och förhandlingarna med Finland. Vi hoppas då att man också ska kunna fatta ett beslut om undertecknande av det här avtalet.

Sedan kräver det här också en riksdagsprocess för att det ska kunna träda i kraft. Vi hoppas komma i ett läge där ikraftträdandet skulle kunna ske sommaren 2022.

Anf. 95 MARKUS SELIN (S):

Herr talman! Jag tackar försvarsminister Peter Hultqvist för svaret!

Det är glädjande att arbetet är igång och har kommit så här pass långt. Vilka ser försvarsministern är de största fördelarna när det här avtalet väl är på plats?

Anf. 96 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Vi har sedan tidigare ett värdlandsstödsavtal med Nato. Det här handlar i grund och botten om att reglera förhållandena för främmande trupp på svenskt territorium och vad som gäller när det gäller skatteregler och vad som gäller när det gäller olika typer av aktiviteter som kommer i anslutning till detta. Det är det grundläggande baspaketet för att vi ska kunna ta emot andra länders trupp på svensk mark, som det här handlar om, och då är det Finland i det här fallet som det specifikt handlar om.

Regeringens arbete mot rasism

Anf. 97 LEILA ALI-ELMI (MP):

Herr talman! Jag tänkte ställa min fråga till statsrådet Märta Stenevi.

Vi vet alla att rasismen ökar i hela världen, inte minst i Sverige. Vi ser utvecklingen. Det finns ett uppmärksammat fall i Göteborg där en 32-årig man avled av en hjärnblödning, men ambulanspersonalen kallade det för en kulturell svimning och menade att mannen låtsades vara medvetlös.

Samtidigt har vi en politisk diskurs i Sverige där makthavare och olika typer av debattörer beskriver människor som en börda och en kulturell belastning. Människor klumpas ihop och beskylls för samhällsproblemen.

Min fråga är: Vad avser du, Märta Stenevi, att göra för att motverka och motarbeta den här typen av utveckling som vi har i dag?

Anf. 98 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Herr talman! Tack, Leila Ali-Elmi, för den här jätteviktiga frågan!

Jag ska börja med att säga att det är oerhört oroväckande att vi i svallvågorna av pandemin ser hur rasismen ökar och att den ökar kraftigt. Inte minst ökar den på nätet där vi till exempel ser hur antisemitiska troper och mem sprids i allt större utsträckning och i grupper där de inte tidigare har förekommit. Vi ser hur afrofofin sprids, vi ser hur islamofobin sprids och vi ser nu bara de senaste dagarna hur rasismen mot människor med asiatiskt ursprung har fått dödliga konsekvenser i USA.

Regeringen har en handlingsplan mot rasism som vi också kommer att fortsätta arbeta med, men vi har också gett ett uppdrag till Brottsförebyggande rådet att kartlägga detta för att vi ska få mer insikt och kunskap om hur de här olika formerna av rasism ter sig så att vi ska kunna arbeta effektivare och kraftfullare mot alla uttryck för rasism i Sverige, för vi måste stoppa detta otyg.

Anf. 99 LEILA ALI-ELMI (MP):

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret. Jag har ingen följdfråga, men jag vill säga att jag tycker att det är enormt viktigt att vi har en handlingsplan på plats i dag som brottas med de här frågorna.

Anf. 100 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Herr talman! Jag tackar för frågan och hoppas att vi får återkomma till den fler gånger. Om vi vill att alla ska kunna leva och verka fritt och självständigt i Sverige måste vi få bukt med den brutala rasism som nu ökar. Den utvecklingen behöver vi bryta.

Förändringar av strandskyddet

Anf. 101 KJELL JANSSON (M):

Herr talman och statsrådet Stenevi! Jag tänkte ställa en fråga om strandskyddet.

Det är en strandskyddsutredning på gång som är ute på remiss just nu. Min fråga till statsrådet är: Avser statsrådet att försöka göra lättnader på strandskyddet även i Stockholms län eller bara i övriga landet?

I dag är det nästan omöjligt att få bygga strandnära i Stockholms län. Har du en brygga som på grund av landhöjningen gör att det är svårt att lägga din båt där och du därför behöver förlänga bryggan får du nej. Överklagar du ligger ärendet hos länsstyrelsen i flera år. Det här är bara *ett* exempel.

Förstår statsrådet problemet, och avser statsrådet att göra någonting åt det här för att underlätta för folk att få bygga på sin egen mark?

Anf. 102 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Herr talman! Strandskyddet har uppkommit som en viktig mekanism för att försvara den allemansrätt som jag tror att vi alla är besjälade av och den tillgång till vår gemensamma natur och våra naturvärden i Sverige som den innebär. Nu har vi en utredning som har gjort ett stort arbete, och den är ute på remiss och kommer sedan att beredas. Jag kan naturligtvis inte

föregå det arbetet, utan vi kommer att få återkomma till det när det är färdigberett och klart att presenteras för riksdagen.

Anf. 103 KJELL JANSSON (M):

Herr talman! Det är intressant att höra statsrådets uppfattning att allemansrätten går före äganderätten. De borde vägas mot varandra. Det jag tar upp handlar om befintliga fastigheter som redan är bebyggda. Där är inte allemansrätten tillgänglig. Det finns en hemfridszon dessutom. Jag tycker att det är anmärkningsvärt om regeringen inte avser att göra lättnader på strandskyddet.

Anf. 104 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Herr talman! Jag är övertygad om att talmannen noterade att jag över huvud taget inte kommenterade Strandskyddsutredningen utan bara vad som ligger bakom den. Det här kommer inte alls att föregå utredningen eller den behandling som sker av den.

Ett återinförande av fastighetsskatten

Anf. 105 ROGER HEDLUND (SD):

Herr talman! Det mullras i dag inom Socialdemokraterna om att återinföra en fastighetsskatt i Sverige. Samtidigt ser vi stigande elpriser, höjda kommunala taxor för vatten och avlopp och sophämtning och ett återinfört amorteringskrav, som pausats under pandemin. Vi ser också en ränteoro. SBAB har prognostiserat en 50-procentig höjning av räntan fram till 2024.

I denna tid av kris och pandemi, då man oroar sig över arbetslöshet, boprisfall och mycket annat, blir min fråga till Anna Ekström, som besvarar allmänpolitiska frågor vid dagens frågestund: Diskuterar regeringen ett återinförande av fastighetsskatten?

Anf. 106 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Som alla har noterat har pandemin blottat revor i vårt land. Som alla också har noterat är skatter en fråga som inom januariavtalet kommer att hanteras i en gemensam utredning.

Som svar på ledamotens direkta fråga kan jag säga att det inte föreligger några förslag om återinförd fastighetsskatt. Det finns ingen beredning av sådana förslag i Regeringskansliet. Jag tror att det var den frågan ledamoten ställde. Svaret blir därmed: Nej.

Anf. 107 ROGER HEDLUND (SD):

Herr talman! Tyvärr kan jag inte känna mig trygg med det svaret från Anna Ekström. Socialdemokraterna pratade tidigare om att inte införa marknadshyror. Det såg vi sedan införas, efter att man hade fört samtal med Centern och Liberalerna.

Kan vi verkligen lita på regeringen i den här frågan?

Anf. 108 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Jag kan inte tala för Centerpartiet och Liberalerna. Men jag har hittills inte hört starka krav från de två partierna om en återinförd

fastighetsskatt. Vi får väl se vilka krav som ställs i kommande diskussioner och förhandlingar.

Det som är viktigt i en budget är förstås att plus och minus ska gå ihop. Utgifter och skatter ska fungera väl ihop. Regeringen kommer i alla lägen och så länge vi sitter i regeringsställning att förespråka en budget som går ihop, där plus och minus möts, där utgifter och intäkter kan fungera på ett sådant sätt att vi får ihop helheten och inte bara delar.

Försvarsmakten som arbetsgivare

Anf. 109 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Herr talman! Min fråga går till försvarsministern och gäller K 3 i Karlsborg.

Efter SVT Västs granskningar i höstas och avslöjanden om jägarutbildningen i Karlsborg har Försvarsmakten gjort två egna utredningar. De är nu klara. I stora drag bekräftas det granskningen visade: att olämpliga beteenden har förekommit och att fel har begåtts – i Sverige 2021.

Plikrådet säger i ett uttalande: ”Det är inte gångbart att staten tvingar in individer i en komplex och farlig verksamhet, för att sedan tumma på säkerheten och blunda för kränkande behandling.”

Vad gör regeringen för att försvaret ska vara en bra arbetsgivare där unga tjejer och killar vill göra värnplikt och sedan också ta anställning?

Anf. 110 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Det finns en värdegrund för Försvarsmakten som man hela tiden arbetar med och som man omsätter i vardagen. Vi följer upp det arbetet genom vårt uppföljningsarbete gentemot Försvarsmakten. Vi brukar också regelbundet efterhöra läget när det gäller Försvarsmaktens insatser i den typen av frågor.

Jag har också personligen följt upp situationen i Karlsborg genom samtal med både regementsledning och värnpliktiga i Karlsborg.

Den starka nackdelen med den här typen av händelser, som Försvarsmakten naturligtvis tar tag i, är att det målas upp en bild av att det inom hela Försvarsmakten ständigt begås olika typer av negativa saker. Jag vill säga att andan i svensk försvarsmakt är god. Respekten för värdegrunden är stark. Man ska alltid reagera hårt när den här typen av problem uppkommer. Så jobbar man också.

Anf. 111 ALEXANDRA ANSTRELL (M):

Herr talman! Oavsett om det här gäller enstaka händelser eller en organisationskultur är det allvarligt. Det kommer kanske alltid att finnas individer med bristande karaktärsdrag. Men det är när den interna kontrollen inte klarar av att tillrättavisa de individerna som vi har stora problem och inte längre ett enskilt problem.

Om det här inte tas på allvar genom hela ledet, från regering och riksdag hela vägen ned till varje enskild rekryt, fungerar inte processen. Då fungerar inte styrningen. Då spelar det ingen roll i slutänden. Då är det bara fina ord.

Avser försvarsministern att ta tag i problemet och göra något? Eller ska försvarsministern bara följa ärendet?

Anf. 112 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Det har tagits tag i det här problemet. Och det tas hela tiden tag i de här sakerna. Det tas på allvar.

Jag reagerar lite grann på att man målar upp en bild av en försvarsmakt som inte tar den typen av värdegrundsfrågor på allvar och ser djupet av dem. Jag menar att svensk försvarsmakt gör det i dag. Det är ingen tillfällighet. Men när den typen av negativa händelser inträffar ska man reagera hårt.

Regeringens stöd för en demokratisk utveckling i Belarus

Anf. 113 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! Jag tycker att den här kammaren inte kan avsluta dagen och frågestunden utan att ha lyft upp det som händer inte särskilt långt borta, i Belarus. Vi har alla följt det belarusiska folkets stora engagemang för frihet och demokrati, för att deras val ska vara rättvist och fritt. Kraven reses också i dag, som är frihetsdag i Belarus.

För oss är det viktigt att sträcka ut handen till våra systrar och bröder i Belarus och stötta det arbete som de utför, att kräva att politiska fångar ska släppas fria och att vi får en granne till EU där man kan uppleva frihet och demokrati.

Jag undrar därför: Vad gör regeringen?

Anf. 114 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Varmt tack, Kerstin Lundgren, för att den här frågan reses! Den är mycket viktig.

Tack vare det svenska ordförandeskapet i OSSE har regeringen och hela Sverige goda möjligheter såväl till att ha insyn och att föra diskussion och samtal som att tala klartext med dem som beslutar i Belarus.

Det är viktigt att hålla fram inte bara de krav som Sverige som nation, EU som sammanslutning och även OSSE ställer när det gäller utvecklingen i Belarus. Det är också viktigt att hålla fram det viktiga samarbete som sker mellan olika civilsamhällesorganisationer. Vi har i Sverige en god och fin tradition av att bygga samarbete med andra länder också via vänortsavtal, olika former av kultur- och idrottsutbyte och liknande. Till vår glädje kan vi se att också de samarbetena har fungerat som ett sätt att stödja de goda krafterna i vårt grannland Belarus.

Anf. 115 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! Jag uppfattar att det finns ett starkt engagemang även hos regeringen för att stötta kraven på fria och rättvisa val i Belarus.

Nu är det också fråga om att åstadkomma förutsättningar för medling. Jag vet att det i våra grannländer finns stora ambitioner när det gäller att försöka bygga gemensam kraft där. Jag hoppas att regeringen, både som OSSE-ordförande och annat, är beredd att bidra till den utvecklingen.

Anf. 116 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Jag kan försäkra Kerstin Lundgren att det är viktigt att upprätthålla goda förbindelser och stötta det som kan leda till en positiv utveckling i vårt grannland Belarus.

Kerstin Lundgren lyfter upp frågan om fria och rättvisa val. Men vi har också frågan om hur mänskliga rättigheter hanteras. Det är frågor som måste stå på dagordningen. Där ska Sverige ha en tydlig och stark röst.

Tack än en gång för frågan!

Prot. 2020/21:100

25 mars

Frågestund

Sjukpenning och målet om jämställdhet

Anf. 117 LINDA LINDBERG (SD):

Herr talman! Sverige har en sjukförsäkring som är i fall. Vi ser hur människor utförsäkras som aldrig förr och hänvisas till jobb som inte finns.

Vi har under mandatperioden sett i regleringsbrevet att Försäkringskassan ska arbeta för låga sjukpenningstal och för att skillnaden i sjukpenningstal mellan män och kvinnor ska minska. Med andra ord ska sjukpenningstalen för män och kvinnor vara jämställda.

Det finns absolut många viktiga delar i jämställdhetsarbetet. Men i vilket syfte kan man ställa dessa krav till Försäkringskassan om att män och kvinnor ska beviljas sjukpenning i lika stor, eller i detta fall liten, utsträckning? För att nå ett sådant mål behöver dessutom kassan ge fler kvinnor än män avslag på ansökan.

Anser minister Stenevi att det är viktigt att Försäkringskassan jobbar med ett sådant mål, eller anser ministern, som jag, att det viktigaste är att män och kvinnor behandlas lika och att de har rätt till sjukpenning oavsett kön?

Anf. 118 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Herr talman! Jag anser att det viktigaste är att få ned sjuktalen, det vill säga att färre är sjuka och att rehabiliteringskedjorna fungerar. Vad vi däremot vet är att fler kvinnor än män sjukskrivs, det vill säga att sjukskrivningstalen är högre. Det finns en rad orsaker till det och säkert en rad orsaker vi ännu inte känner till, men en tydlig koppling är att efter andra barnet blir betydligt fler kvinnor än män sjukskrivna. En delförklaring som man ofta pekar på är till exempel det obetalda hemarbetet.

Det sker nu en stor studie. Vi lade ut ett uppdrag till SCB i går för att undersöka hur sjukskrivningstalen har utvecklats de senaste tio åren. Att belysa frågorna i syfte att rehabiliteringskedjorna ska funka så att fler inte behöver sjukpenning måste vara en uttalad målsättning. Därmed uppnår vi en bättre jämställdhet även när det gäller sjukskrivningar och därmed Försäkringskassans utbetalningar.

Anf. 119 LINDA LINDBERG (SD):

Herr talman! Jag tackar för minister Stenevis svar.

Jag kan instämma i ministrernas resonemang, men jag kan samtidigt inte riktigt förstå varför man har en sådan skrivning med i regleringsbrevet. Om man vill att skillnaden i sjukpenningstal ska minska mellan män och kvinnor, det vill säga att sjukpenningstalen ska vara ungefär lika små eller lika stora, måste det i slutändan mynna ut i att kvinnor generellt sett oftare får avslag på sin sjukpenningsansökan än män.

Anf. 120 Statsrådet MÅRTA STENEVI (MP):

Herr talman! Jag delar inte alls den uppfattningen, utan jag menar att de måste syfta till att rehabiliteringskedjorna ska fungera bättre så att fler kvinnor kommer tillbaka i arbete och inte behöver sjukpenning därför att de helt enkelt är friska. Det är ett oerhört viktigt mål, som jag hoppas att vi alla tillsammans ska fortsätta att sträva efter.

Godkännandet av EU:s återhämtningsinstrument

Anf. 121 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Herr talman! I går var det en skammens dag i Sveriges riksdag. Sex av åtta partier valde att skuldsätta generationer svenskar genom att vaska 150 miljarder kronor på andra länder och deras medborgare. För vad? Frågar jag mig. Inte för Sverige och våra intressen, utan för medborgarlön, sänkt pensionsålder och långa lunchsiestor i Sydeuropa. Men det är kanske framför allt för fortsatta ryggdunkar i finrummen tillhörande EU-eliten.

Herr talman! Detta kan inte beskrivas som någonting annat än ett fullständigt svek mot Sverige och våra medborgare. Hur försvarar Anna Ekström detta?

Anf. 122 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Jag tackar för frågan.

Sveriges intresse är att vi har ett Europa som står starkt, ett Europa där vi som svenska medborgare, fullvärdiga medborgare, stolta medborgare, deltar i att bygga upp Europa när svåra kriser drabbar.

Den pandemi som har drabbat den europeiska kontinenten har slitit hårt i många länder. Den dag som vi ser att marknader förstörs, att handelsavtal rycks upp, är det svenska jobb som står i farolinjen. Det är svenska jobb som hotas när exporten till våra EU-grannländer inte fungerar på det sätt som den ska, oavsett om det beror på olika former av uppslitna handelskedjor eller på en ekonomi som riskerar att raseras.

I Sveriges intresse ligger att vi tillsammans och gemensamt bygger ett starkt Europa. Det gör vi med stolthet och utan förklenande uttryck.

Anf. 123 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Herr talman! Varken Anna Ekströms svar nu eller tidigare ursäktar från andra kan legitimeras detta svek. Sverige står självt inför oöverskådliga samhällsproblem. Folk dör i väntan på vård. Pandemin har ödelagt delar av vår ekonomi. Otryggheten breder ut sig och segregationen tilltar.

Hur kan lösningen på dessa problem vara att vaska 150 miljarder kronor?

Anf. 124 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! Låt mig påminna om att det återhämtningspaket som kan få Europa på fötter, som är en fördel för Sverige, är också en del av en stor förhandling där Sverige lyckades få ett paket som innebar bland annat en mycket stor rabatt på medlemsavgiften.

Jag betackar mig för den typen av förklenande uttryck som kommer från ledamoten Tobias Andersson, och jag vill framhålla att det ligger i

Frågestunden var härmed avslutad.

§ 11 (forts. från § 9) Svar på interpellation 2020/21:575 om älvdalskan som nationellt minoritetsspråk

Svar på interpellation

Anf. 125 ROBERT STENKVIST (SD):

Herr talman! Det blir lite konstigt att bryta mitt i en interpellationsdebatt, men det får gå.

Herr talman! Ministern nämnde Allmänna arvsfonden i samband med våra inledande anföranden. Fonden har gett bidrag för att främja språket älvdalska. De som tar del av bidraget från Allmänna arvsfonden är mycket tacksamma. Men det är ett tillfälligt bidrag, och det är inte säkert att bidraget kommer att beviljas i all evighet. Det förnyas varje eller vartannat år.

Jag har hört från dem som värnar om språket att de är oroliga för att bidraget ska försvinna. Det finns inget som garanterar att bidraget kommer att fortsätta att delas ut, och det är ett skäl för att vidta statliga åtgärder för att skydda språket älvdalska.

Statsrådet Lind nämnde tidigare regeringens expertmyndighet Isof. Isof har inte tagit ställning till om älvdalskan är ett eget språk eller inte. Jag har själv tagit del av ett mejl från Martin Sundin på Isof till Yair Sapir. Han skriver klart och tydligt i mejlet att Isof över huvud taget inte tar ställning till frågan, vilket jag kan tycka är lite konstigt. Vem ska ta ställning om inte de?

Herr talman! Statsrådet nämnde utredningen som låg till grund för att ge fem språk status som nationella minoritetsspråk. Den utredningen gjordes för länge sedan, och den är väl inte felfri. Om all världens expertis säger något och utredningen säger något annat, ja, då kan man inte luta sig hur mycket som helst mot den gamla utredningen – anser jag, i alla fall.

Jämför med tornedalsfinskan och meänkieli! De har ungefär samma historia, de här språken – eller de har helt olika historia, men de är jämförbara. De har samma avgränsningar. Ja, jag tycker faktiskt att älvdalskan är fullt i klass med de två språken.

Under frågestunden läste jag tyvärr på Wikipedia att meänkieli är ett döende språk. Det är ju väldigt trist. Detta trots att det är utsett till nationellt minoritetsspråk. Jag hoppas verkligen att älvdalska inte går samma öde till mötes så att det om några år står på Wikipedia att det också är ett döende språk.

Anf. 126 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Herr talman! För att börja med det som Robert Stenkvist nu nämner om meänkieli och våra nationella minoritetsspråk kan jag bara bekräfta att det är ett väldigt svårt läge även för våra erkända minoritetsspråk. Vi har tagit flera steg från regeringens sida när det gäller både lagstiftningsfrågor och språkrevitalisering, men det visar också på utmaningarna.

Då tycker jag att man får återkomma till den väldigt positiva utveckling som sker för älvdalska och det engagemang som Älvdalens kommun och många inom civilsamhället visar.

Jag vill kommentera något som Robert Stenkvist nämnde i sitt förra inlägg – att Ulum Dalska inte har några krav på myndighetskontakter på älvdalska eller att älvdalska ska kunna användas i samhället i stort utan att det mycket handlar om det språk- och kulturfrämjande arbetet.

Det här var något som kommenterades i en proposition från regeringen. Minoritetsspråkskommittén 1997 fann att ett av de argument som finns mot att tillämpa minoritetsspråkskonventionen på folkmål är att syftet med den konventionen är att stärka minoritetsspråkens ställning i det offentliga livet.

Vi har från regeringens sida tryckt på att det är positivt med till exempel stödet från Allmänna arvsfonden. Vi vet att för att det ska beviljas stöd därifrån ska det handla om långsiktiga projekt och långsiktigt arbete. Det är positivt.

Vi har också sagt från regeringens sida att folkbildningen bör kunna spela en viktig roll här när det handlar om de studiecirkel som redan finns, för att få en förankring av de här språken och för att stimulera det lärande och användande som sker.

Jag vill också lyfta fram att när det gäller dialektpolitiken – för den finns faktiskt i allra högsta grad – har Institutet för språk och folkminnen ett arbete här. Det är alltså inte bara de erkända minoritetsspråken som regeringen och vår ansvariga myndighet är engagerade i. Det finns ett dialektarbete och ett långsiktigt projekt med en ordbok för folkmålen i övre Dalarna. Det finns utpekade i Isofs instruktion att jobba med dialekter.

Återigen: Vi ser älvdalska som ett folkmål, en dialekt. Det finns många andra sådana runt om i Sverige som jag vet att det finns ett engagemang för att bevara, och jag ser själv att det är klart att det vore positivt. Som jag sa tidigare hänger dialekter, folkmål och språk väldigt mycket ihop med ett lokalt kulturarv och en lokal identitet, och det är väl värt att jobba med.

Jag vill säga detta för att understryka att det inte handlar om ointresse från regeringens sida. Men jag tycker att vi också ska komma ihåg att om det ska vara tal om en klassificering av älvdalska eller något annat folkmål som ett nationellt minoritetsspråk, ja, då är det inget som jag eller regeringen tar lätt på. I så fall skulle det bli tal om en gedigen utredning. Det är nämligen inte så att all världens expertis säger detta, som Robert Stenkvist säger, utan det råder oenighet också bland språkforskare om det här. Och regeringen skulle såklart inte peka ut ett nytt minoritetsspråk på lösa grunder.

Det här är en fråga jag följer. Jag känner starkt med det engagemang som finns. Men just nu pågår alltså inget sådant arbete inom Regeringskansliet.

Anf. 127 ROBERT STENKVIST (SD):

Herr talman! Ja, jag förstår argumentet om myndighetskontakt och nationellt minoritetsspråk. Men jag läste också alldeles nyligen att man i Älvdalen hade velat sätta upp skyltar på älvdalska men fått nej av kommunen, som ansåg att det stred mot lagen därför att älvdalska inte är ett nationellt minoritetsspråk. Det finns ju sådana saker också. Nu tror inte jag att kom-

munen tolkade lagen rätt, ska sägas, men det finns sådana aspekter på det hela.

Älvdalskan är ett eget språk. Det ligger bortom norskan och finskan och är att jämföra med isländskan. Lyssna på Ellinor Nilsson! Hon finns på Youtube, och hon sjunger moderna låtar på älvdalska. Jag förstår inte ett ord. Det kunde ha varit ett asiatiskt språk. När hon sjunger på danska förstår jag i alla fall några ord. Nej, det är nog ett eget språk.

En annan fråga är hur man ska stötta älvdalska nationellt. Det behövs faktiskt stöttning. Jag har sett hur det gått med meänkieli, och det går inte så bra. Det skulle vara jättetrist om det blir likadant med älvdalskan. Men jag tror inte att det kommer att gå så. Det finns ett så stort engagemang, och det är ett växande engagemang.

Det här är också vårt historiska arv. Älvdalska har kopplingar till fornnordiska, alltså direkta kopplingar. Folk på 1300-talet skulle kanske ha förstått älvdalska. Det är ju fantastiskt.

Jag ser att tiden är slut, så jag stannar där och tackar.

Anf. 128 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Herr talman! Ja, jag vet att det här är ett ämne som väcker engagemang, och jag är glad att få möjlighet att diskutera språk- och dialektpolitik här i riksdagen. Det här är väldigt viktiga frågor som berör många människor och som engagerar.

Som Robert Stenkvist nämnde står vi inför ganska stora utmaningar inom minoritetspolitiken när det gäller de redan erkända nationella minoritetsspråken, inte minst när det gäller språkrevitalisering. Det är ett arbete som regeringen just nu jobbar intensivt med, både med handlingsprogram och med språkcentrum och liknande.

Det här visar att oavsett om det är ett erkänt språk eller inte och på vilken nivå man erkänner det – för vi vet att det är skillnad på romani chib och jiddisch jämfört med de mer territoriella språken, som också är en del av förvaltningskommunernas arbete – skiljer det sig åt vilka åtgärder och stöd som kan vara möjliga.

Jag tror att det vi behöver landa i är att älvdalskan är väldigt värdefull. Det är värdefullt, det arbete som görs och det stöd som regeringen ger både genom Isofs arbete och genom andra aktörer som har möjlighet att stötta. Att lära sig språket och koppla ihop det med kultur, som Robert Stenkvist beskriver, är väldigt positivt. Det arbetet bör naturligtvis fortsätta.

Även om regeringen inte har sett anledning att ompröva hållningen i fråga om älvdalskans status ser jag och regeringen ett stort värde i älvdalskans bevarande som en del av både ett gemensamt kulturarv och den lokala landsbygds- och kulturhistorien.

Sedan är det av stor vikt att vi fortsätter arbetet med bevarande av dialekter och andra delar av det immateriella kulturarvet. Det är klart att jag som ansvarig minister fortfarande kontinuerligt överväger vilka förändringsbehov som finns inom mina ansvarsområden, och det här är ett område som jag kommer att fortsätta följa noga.

Med det vill jag tacka Robert Stenkvist för en intressant debatt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 12 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

EU-dokument

COM(2021) 140 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om en ram för utfärdande, kontroll och godtagande av interoperabla intyg om vaccination, testning och tillfrisknande för tredjelandsmedborgare som lagligen vistas eller är lagligen bosatta på medlemsstaters territorier under covid-19-pandemin (digitalt grönt intyg)

Motioner

med anledning av prop. 2020/21:107 Fortsatt giltighet av lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen

2020/21:3885 av Clara Aranda m.fl. (SD)

2020/21:3888 av Sofia Nilsson m.fl. (C)

§ 13 Beslut om förlängd motionstid

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för prop. 2020/21:143 *Institutet för mänskliga rättigheter* skulle förlängas till och med *onsdagen den 14 april*.

§ 14 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 24 mars

2020/21:594 Grön skatteväxling

av *Helena Bouveng* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2020/21:595 Laddstolpar för elfordon

av *Jens Holm* (V)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2020/21:596 De svenska barnen i nordöstra Syrien

av *Håkan Svenneling* (V)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:597 Elkapaciteten i västra Sverige

av *David Josefsson* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2020/21:598 Resultatet av gymnasielagen

av *Emma Ahlström Köster* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 24 mars

2020/21:2291 Utvecklingen på Malta

av *Hans Wallmark* (M)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2292 Importmomsen

av *Sofia Westergren* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2020/21:2293 Kinesisk aggression till havs

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2294 Brist på vaccin mot covid-19

av *Ann-Christine From Utterstedt* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2295 Konsekvenser av militärkuppen för utvecklingssamarbetet i Myanmar

av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet Per Olsson Fridh (MP)

2020/21:2296 SJ och Mälardalstrafik

av *Magnus Stuart* (M)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2020/21:2297 Statens ansvar för regionalstågen i Mälardalen

av *Mikael Damsgaard* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:2298 Ett nytt stickår

av *Kristina Yngwe* (C)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2020/21:2299 Fasta räntesatser för Fortifikationsverket

av *Jörgen Berglund* (M)

till statsrådet Åsa Lindhagen (MP)

2020/21:2300 Fortifikationsverkets organisatoriska hemvist

av *Jörgen Berglund* (M)

till statsrådet Åsa Lindhagen (MP)

2020/21:2301 Tidsplanen för etableringar av nya regementen

av *Jörgen Berglund* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2020/21:2302 Jaktbrott

av *Lars Beckman* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:2303 Åtgärder för att dämpa arbetslösheten

av *Lotta Olsson* (M)

till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2020/21:2304 Konsumentverket och tobaksförsäljning

av *Lars Beckman* (M)

till statsrådet Lena Micko (S)

2020/21:2305 Rapporteringsplikten för företag
av *Magnus Persson* (SD)
till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2020/21:2306 Konsekvenser av försenade utbetalningar
av *Magnus Persson* (SD)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2020/21:2307 Stämmor
av *David Josefsson* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:2308 Framtidens järnvägsunderhåll
av *Maria Stockhaus* (M)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:2309 Vattenbruk och miljötillstånd
av *Betty Malmberg* (M)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:2310 En ny vägledning för enskilda avlopp
av *Betty Malmberg* (M)
till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

2020/21:2311 Ökande avgifter för kliniska prövningar
av *Betty Malmberg* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2312 Korrekta uppgifter om HDA
av *Björn Söder* (SD)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:2313 Förenklningar för solcellsinstallatörer
av *Betty Malmberg* (M)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 24 mars

2020/21:2156 Kinas agerande mot Taiwan
av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2158 Brand i el- och hybridfordon
av *Åsa Coenraads* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:2157 Familjeveckans samhällsekonomiska konsekvenser
av *Ann-Sofie Alm* (M)
till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2020/21:2159 Risker för familjekonflikter med familjeveckan
av *Ann-Sofie Alm* (M)
till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

**2020/21:2169 Effekter av pandemin på barns och ungas psykiska må-
ende**
av *Ann-Sofie Lifvenhage* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2165 Energimyndighetens anslagav *Mattias Bäckström Johansson* (SD)till statsrådet *Anders Ygeman* (S)**2020/21:2162 Ersättning till instruktörer inom försvarets frivilligorganisationer**av *Jan R Andersson* (M)till försvarsminister *Peter Hultqvist* (S)**2020/21:2160 Skatteregler avseende bärplockning**av *Katarina Brännström* (M)till finansminister *Magdalena Andersson* (S)**2020/21:2161 Kustbevakningens basering på Skavsta**av *Alexandra Anstrell* (M)till statsrådet *Mikael Damberg* (S)**2020/21:2166 Stöd till Covax**av *Magdalena Schröder* (M)till statsrådet *Per Olsson Fridh* (MP)**2020/21:2163 Elförsörjning för utbyggd infrastruktur i Skåne**av *Emma Ahlström Köster* (M)till statsrådet *Anders Ygeman* (S)**2020/21:2164 Åtgärder för att säkra svensk elförsörjning**av *Emma Ahlström Köster* (M)till statsrådet *Anders Ygeman* (S)**2020/21:2167 Folkrepubliken Kina och Hongkong**av *Hans Wallmark* (M)till utrikesminister *Ann Linde* (S)**2020/21:2176 Säkerhetslagen i Hongkong**av *Markus Wiechel* (SD)till utrikesminister *Ann Linde* (S)**2020/21:2175 Brister i stöden**av *Alexander Christiansson* (SD)till finansminister *Magdalena Andersson* (S)**2020/21:2182 Momsregler, lokaler och vaccination**av *Lars Beckman* (M)till finansminister *Magdalena Andersson* (S)**2020/21:2188 Självrensning i public service**av *Markus Wiechel* (SD)till kultur- och demokratiminister *Amanda Lind* (MP)**2020/21:2204 Fri hyressättning vid nyproduktion**av *Carl-Oskar Bohlin* (M)till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)**2020/21:2178 Myndighetssamverkan för bättre återgång i arbete**av *Martina Johansson* (C)till statsrådet *Ardalan Shekarabi* (S)**2020/21:2202 Effektivare hyresförhandlingar**av *Carl-Oskar Bohlin* (M)till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)**2020/21:2185 Vattenfalls kärnkraftsproduktion**av *Lotta Olsson* (M)till näringsminister *Ibrahim Baylan* (S)**2020/21:2170 Oroande antal rymningar från rättspsykiatrisk vård**av *Ann-Sofie Lifvenhage* (M)till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2020/21:2173 Vårdinsatser för barn med långtidscovid
av *Clara Aranda* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2203 En bättre fungerande hyresrättsmarknad
av *Carl-Oskar Bohlin* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:2172 Högscoleprovet våren 2021
av *Ann-Sofie Lifvenhage* (M)
till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

2020/21:2180 Certifierade pannoperatörer
av *Alireza Akhondi* (C)
till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2020/21:2177 Rehabiliteringskedjan
av *Martina Johansson* (C)
till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2020/21:2171 Samhalls merkostnadsersättning
av *Saila Quicklund* (M)
till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2020/21:2179 Felaktig folkbokföring
av *Alireza Akhondi* (C)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2020/21:2174 Retroaktiva stöd för enskilda näringsidkare
av *Alexander Christiansson* (SD)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2020/21:2224 Storskaliga solcellsanläggningar som ett prioriterat samhällsintresse
av *Birger Lahti* (V)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2020/21:2191 Nedstängning av skolor
av *Katja Nyberg* (SD)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:2198 Antalet avlidna i covid-19
av *Magnus Stuart* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2194 Skadestånd för brottsoffer
av *Katja Nyberg* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:2214 Vårdköerna inom ögonsjukvården
av *Johan Hultberg* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2199 Digitalt utanförskap
av *Magnus Stuart* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2020/21:2216 Polisanmälan av brott i skolan
av *Alexandra Anstrell* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:2184 Brott mot djurhållare
av *Åsa Coenraads* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:2186 Åtgärder mot kriminell djurrättsaktivism
av *Åsa Coenraads* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:2195 Snus i ANDTS-strateginav *Tobias Andersson* (SD)till socialminister *Lena Hallengren* (S)**2020/21:2217 Hyressättningsavgift**av *Lars Beckman* (M)till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)**2020/21:2207 En konkurrenskraftig kraft- och fjärrvärme**av *Mattias Bäckström Johansson* (SD)till statsrådet *Anders Ygeman* (S)**2020/21:2196 Vaccinationstivvel**av *Magnus Stuart* (M)till socialminister *Lena Hallengren* (S)**2020/21:2209 Kreditprövning vid konsumtionslån**av *Angelica Lundberg* (SD)till statsrådet *Åsa Lindhagen* (MP)**2020/21:2225 Utrikesministrernas besök i Armenien**av *Björn Söder* (SD)till utrikesminister *Ann Linde* (S)**2020/21:2190 Stängd gräns till Norge för veckopendlare**av *Håkan Svenneling* (V)till statsrådet *Anna Hallberg* (S)**2020/21:2210 Bostadsbehov för personer över 65**av *Roger Hedlund* (SD)till statsrådet *Märta Stenevi* (MP)**2020/21:2219 Samordning av miljödata**av *Magnus Jacobsson* (KD)till statsrådet *Anders Ygeman* (S)**2020/21:2200 Utplacering av SMR-reaktorer**av *Björn Söder* (SD)till statsrådet *Anders Ygeman* (S)**2020/21:2205 Förändring i miljöbalken**av *Björn Söder* (SD)till miljö- och klimatminister *Per Bolund* (MP)**2020/21:2223 Sveriges nationella handlingsplan för genomförande av FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet**av *Yasmine Posio* (V)till utrikesminister *Ann Linde* (S)**2020/21:2211 Bostadskostnader och finansieringsmöjligheter**av *Roger Hedlund* (SD)till statsrådet *Märta Stenevi* (MP)**2020/21:2201 Våldtäkter och mäns våld mot kvinnor**av *Katja Nyberg* (SD)till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)**2020/21:2187 Åtgärder mot ökad arbetslöshet**av *Åsa Coenraads* (M)till arbetsmarknadsminister *Eva Nordmark* (S)**2020/21:2218 Familjependlare över gränsen**av *Kjell-Arne Ottosson* (KD)till statsrådet *Anna Hallberg* (S)

2020/21:2206 USA:s exportförbud av Astra Zenecas covidvaccin
av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet *Anna Hallberg* (S)

2020/21:2212 En kartläggning av antisemitism i skolan
av *Roger Haddad* (L)

till kultur- och demokratiminister *Amanda Lind* (MP)

2020/21:2193 Målsägandebiträden

av *Katja Nyberg* (SD)

till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

2020/21:2215 Vaccinering mot covid-19

av *Ann-Christine From Utterstedt* (SD)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2020/21:2208 Återinförande av fastighetsskatten

av *Roger Hedlund* (SD)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2020/21:2220 Elektroniska produkters livslängd

av *Jon Thorbjörnson* (V)

till miljö- och klimatminister *Per Bolund* (MP)

2020/21:2197 Fossilfri elproduktion

av *Magnus Stuart* (M)

till statsrådet *Anders Ygeman* (S)

2020/21:2244 Ågartillskott till SJ AB

av *Jens Holm* (V)

till näringsminister *Ibrahim Baylan* (S)

2020/21:2238 Förmågan i det civila försvaret och totalförsvaret

av *Alexandra Anstrell* (M)

till statsrådet *Mikael Damberg* (S)

2020/21:2237 Dieselstöder från transportföretag

av *Åsa Coenraads* (M)

till statsrådet *Mikael Damberg* (S)

2020/21:2236 Åtgärder mot betygsinflation

av *Jörgen Grubb* (SD)

till utbildningsminister *Anna Ekström* (S)

2020/21:2235 Internationellt samarbete gällande små modulära reaktorer

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)

till statsrådet *Anders Ygeman* (S)

2020/21:2226 Respekt för patientens vilja vid medicinska beslut

av *Margareta Cederfelt* (M)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2020/21:2222 Ytterligare medel för ledarskapsutbildning

av *Alexandra Anstrell* (M)

till statsrådet *Mikael Damberg* (S)

2020/21:2246 Resultat av regeringens åtgärder mot kriminaliteten

av *Björn Söder* (SD)

till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

2020/21:2239 Leverans av nytt signalspaningsfartyg

av *Alexandra Anstrell* (M)

till försvarsminister *Peter Hultqvist* (S)

2020/21:2234 Socialministrernas ställningstagande om munskydd

av *Björn Söder* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2242 Hantering av historiska dokument

av *Angelica Lundberg* (SD)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2020/21:2221 Läkemedelsrester i dricksvatten

av *Margareta Cederfelt* (M)

till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

2020/21:2245 Översyn av utsökningslagstiftningen

av *Angelica Lundberg* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:2248 Förhandsavgöranden från EU-domstolen

av *Jonas Andersson* i Skellefteå (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:2240 Försvarsmaktens stöd till civil verksamhet

av *Alexandra Anstrell* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:2228 Vad SCB kan göra för forskningen

av *Betty Malmberg* (M)

till statsrådet Lena Micko (S)

2020/21:2241 Åtgärder för elsystemet i södra Sverige

av *Lars Hjälmered* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2020/21:2230 Producentansvaret för däck

av *Betty Malmberg* (M)

till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

2020/21:2247 Skyddsvärda handlingar inom vaccinsamordningen

av *Björn Söder* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2231 Hot och våld mot forskare

av *Betty Malmberg* (M)

till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

§ 17 Kammaren åtskildes kl. 15.29.

Sammanträdet leddes

av förste vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.51 och

av talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANN LARSSON

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Fastställande av dag för riksmötets start 2021/22	1
§ 3 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott	1
§ 5 Kultur för alla	2
Kulturutskottets betänkande 2020/21:KrU4	2
Anf. 1 CHRISTER NYLANDER (L)	2
Anf. 2 VIKTOR WÄRNICK (M)	4
Anf. 3 ARON EMILSSON (SD)	6
Anf. 4 PER LODENIUS (C)	8
Anf. 5 VASILIKI TSOUPLAKI (V)	10
Anf. 6 ROLAND UTBULT (KD)	11
Anf. 7 LAWEN REDAR (S)	13
Anf. 8 VIKTOR WÄRNICK (M) replik	16
Anf. 9 LAWEN REDAR (S) replik	17
Anf. 10 VIKTOR WÄRNICK (M) replik	17
Anf. 11 LAWEN REDAR (S) replik	17
Anf. 12 VASILIKI TSOUPLAKI (V) replik	18
Anf. 13 LAWEN REDAR (S) replik	18
Anf. 14 VASILIKI TSOUPLAKI (V) replik	19
Anf. 15 LAWEN REDAR (S) replik	19
Anf. 16 PERNILLA STÅLHAMMAR (MP)	20
(Beslut skulle fattas den 7 april.)	21
§ 6 Svar på interpellation 2020/21:540	22
§ 7 Svar på interpellation 2020/21:546	22
§ 8 Svar på interpellation 2020/21:551 om åtgärder mot allvarliga fordonsbrister	22
Anf. 17 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	22
Anf. 18 THOMAS MORELL (SD)	22
Anf. 19 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	23
Anf. 20 THOMAS MORELL (SD)	25
Anf. 21 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	26
Anf. 22 THOMAS MORELL (SD)	27
Anf. 23 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	27
§ 9 Svar på interpellation 2020/21:575 om älvdalskan som nationellt minoritetsspråk	28
Anf. 24 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	28
Anf. 25 ROBERT STENKVIST (SD)	28
Anf. 26 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	29
(forts. § 11)	30
Ajournering	30
Återupptaget sammanträde	30
§ 10 Frågestund	30
Anf. 27 TALMANNEN	30
<i>Mer resurser till försvaret</i>	<i>30</i>

Anf. 28 PÅL JONSON (M).....	30
Anf. 29 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	31
Anf. 30 PÅL JONSON (M).....	31
Anf. 31 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	31
<i>Invandring och hedersförtryck</i>	31
Anf. 32 LUDVIG ASPLING (SD).....	31
Anf. 33 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	32
Anf. 34 LUDVIG ASPLING (SD).....	32
Anf. 35 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	32
<i>Bostadsbyggande i små kommuner</i>	33
Anf. 36 OLA JOHANSSON (C).....	33
Anf. 37 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	33
Anf. 38 OLA JOHANSSON (C).....	33
Anf. 39 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	33
<i>Regementen på nya orter</i>	34
Anf. 40 HANNA GUNNARSSON (V).....	34
Anf. 41 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	34
Anf. 42 HANNA GUNNARSSON (V).....	34
Anf. 43 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	34
<i>Slöjförbud på skolor och förskolor</i>	34
Anf. 44 CHRISTIAN CARLSSON (KD).....	34
Anf. 45 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	35
Anf. 46 CHRISTIAN CARLSSON (KD).....	35
Anf. 47 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	35
<i>Möjligheterna att anmäla arbetsmiljöproblem</i>	35
Anf. 48 ARMAN TEIMOURI (L).....	35
Anf. 49 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	36
Anf. 50 ARMAN TEIMOURI (L).....	36
Anf. 51 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	36
<i>Skolbarns hälsa</i>	36
Anf. 52 GUNILLA SVANTORP (S).....	36
Anf. 53 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S).....	37
Anf. 54 GUNILLA SVANTORP (S).....	37
Anf. 55 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S).....	37
<i>Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck</i>	37
Anf. 56 ANNIKA HIRVONEN (MP).....	37
Anf. 57 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	38
Anf. 58 ANNIKA HIRVONEN (MP).....	38
Anf. 59 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	38
<i>Riksdagsbeslutet om antalet vargar</i>	39
Anf. 60 STEN BERGHEDEN (M).....	39
Anf. 61 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S).....	39
Anf. 62 STEN BERGHEDEN (M).....	39
Anf. 63 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S).....	39
Anf. 64 TALMANNEN.....	40
<i>Försvarsmaktens kostnader för stöd under pandemin</i>	40
Anf. 65 CAROLINE NORDENGRIP (SD).....	40
Anf. 66 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	40
Anf. 67 CAROLINE NORDENGRIP (SD).....	40
Anf. 68 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	40

<i>Webbfilter i offentliga datorer</i>	41
Anf. 69 HELENA VILHELMSSON (C)	41
Anf. 70 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	41
Anf. 71 HELENA VILHELMSSON (C)	41
Anf. 72 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	42
<i>Elevers lust att lära</i>	42
Anf. 73 ROGER HADDAD (L).....	42
Anf. 74 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	42
Anf. 75 ROGER HADDAD (L).....	43
Anf. 76 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	43
<i>Åtgärder mot ungdomsarbetslösheten</i>	43
Anf. 77 ANNA JOHANSSON (S).....	43
Anf. 78 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	43
Anf. 79 ANNA JOHANSSON (S).....	44
Anf. 80 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	44
<i>En ökad vaccinationstakt</i>	44
Anf. 81 VIKTOR WÄRNICK (M)	44
Anf. 82 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	44
Anf. 83 VIKTOR WÄRNICK (M)	45
Anf. 84 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	45
<i>Regeringens invandringsspolitik och långtidsarbetslösheten</i>	45
Anf. 85 MAGNUS PERSSON (SD).....	45
Anf. 86 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	46
Anf. 87 MAGNUS PERSSON (SD).....	46
Anf. 88 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	46
<i>Kärnvapen och Sveriges militära samarbete med Storbritannien</i>	46
Anf. 89 HÅKAN SVENNELING (V)	46
Anf. 90 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	47
Anf. 91 HÅKAN SVENNELING (V)	47
Anf. 92 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	47
<i>Ett värdlandsstödsavtal med Finland</i>	47
Anf. 93 MARKUS SELIN (S)	47
Anf. 94 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	48
Anf. 95 MARKUS SELIN (S)	48
Anf. 96 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	48
<i>Regeringens arbete mot rasism</i>	48
Anf. 97 LEILA ALI-ELMI (MP).....	48
Anf. 98 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	49
Anf. 99 LEILA ALI-ELMI (MP).....	49
Anf. 100 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	49
<i>Förändringar av strandskyddet</i>	49
Anf. 101 KJELL JANSSON (M)	49
Anf. 102 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	49
Anf. 103 KJELL JANSSON (M)	50
Anf. 104 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	50
<i>Ett återinförande av fastighetsskatten</i>	50
Anf. 105 ROGER HEDLUND (SD).....	50
Anf. 106 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	50
Anf. 107 ROGER HEDLUND (SD).....	50
Anf. 108 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	50

<i>Försvarsmakten som arbetsgivare</i>	51	Prot. 2020/21:100
Anf. 109 ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	51	25 mars
Anf. 110 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	51	-----
Anf. 111 ALEXANDRA ANSTRELL (M).....	51	
Anf. 112 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	52	
<i>Regeringens stöd för en demokratisk utveckling i Belarus</i>	52	
Anf. 113 KERSTIN LUNDGREN (C).....	52	
Anf. 114 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S).....	52	
Anf. 115 KERSTIN LUNDGREN (C).....	52	
Anf. 116 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S).....	52	
<i>Sjukpenning och målet om jämställdhet</i>	53	
Anf. 117 LINDA LINDBERG (SD).....	53	
Anf. 118 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	53	
Anf. 119 LINDA LINDBERG (SD).....	53	
Anf. 120 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	54	
<i>Godkännandet av EU:s återhämtningsinstrument</i>	54	
Anf. 121 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	54	
Anf. 122 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S).....	54	
Anf. 123 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	54	
Anf. 124 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S).....	54	
§ 11 (forts. från § 9) Svar på interpellation 2020/21:575 om		
älvdalskan som nationellt minoritetsspråk	55	
Anf. 125 ROBERT STENKVIST (SD).....	55	
Anf. 126 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	55	
Anf. 127 ROBERT STENKVIST (SD).....	56	
Anf. 128 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	57	
§ 12 Bordläggning	58	
§ 13 Beslut om förlängd motionstid	58	
§ 14 Anmälan om interpellationer	58	
§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar	59	
§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor	60	
§ 17 Kammaren åtskildes kl. 15.29	65	